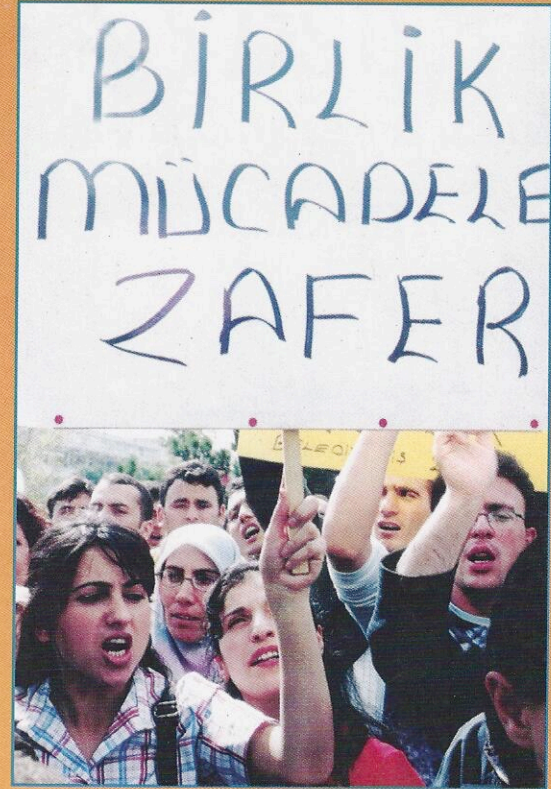

YDSB

YENİ DEMOKRATİK SENDİKAL BİRLİK

*(...) İşçi sınıfına selam!
Selam yaratana!
Tohumların tohumuna,
serpilip gelişene selam!
Bütün yeşiller dallarınızdadır.
Beklenen günler,
güzel günlerimiz ellerimizdedir,
haklı günler,
büyük günler,
gündüzlerinde sömürülmeyen,
gecelelerinde aç yatılmayan,
ekmek, gül ve
hürriyet günleri (...)*

N. Hikmet (1962)

Kardelen Yayıncılık

YENİ DEMOKRATİK SENDİKAL BİRLİK

BÜLTEN II

YDSB

YENİ DEMOKRATİK SENDİKAL BİRLİK

BÜLTEN II

Kardelen Yayımcılık

YENİ DEMOKRATİK SENDİKAL BİRLİK
BÜLTEN-II

Halk İçin Devrimci Demokrasi

Özel Sayı: 13

Kapak Tasarım/Dizgi:

Kardelen Yayıncılık

Baskı:

Kayhan Matbaacılık

Kasım 2003

KARDELEN
YAYIMCILIK

Millet Caddesi Nevbahar Mahallesi
Fındıkzade Saray Apt. No:57 Kat:5 Daire:11 Fındıkzade/İSTANBUL
Tel: (0212) 584 18 04-Faks (0212) 584 18 05

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm

1- Dünya'da ekonomik durum ve Türkiye-Kuzey Kürdistan'a etkileri	8
2- Serbestleştirme, kuralsızlaştırma ve özelleştirme	13
3- Emperyalist kapitalist yönetim organizasyonları	15
4- Türkiye-Kuzey Kürdistan'da neo-liberal politikaların uygulanışı	21
5- 4857 sayılı Kölelik Yasası	23
6- Kamu Personel Rejimi Yasa Tasarısı ve götürdükleri	25
7- GATS Nedir?	25

İkinci Bölüm

1-Sendikalara genel bakış	35
2-Kamu emekçilerinin genel durumu	38
3-Türkiye-Kuzey Kürdistan'da kamu emekçilerinin örgütlenme mücadelesi	40
4-Kamu emekçileri sendikalarını kuruyor	43
5-Konfederasyonlaşma süreci (KESK)	50
6- 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu ve KESK'in tavrı	54
7- KESK dönemi genel değerlendirmesi	56
8- Kamu emekçileri ve yeni dönem	57
9- KESK uluslararası ilişkilerde emekçilerin çıkarlarını esas almalıdır	59
10- ESK (EKONOMİK VE SOSYAL KONSEY)	61
11- Emek Platformu.....	62
12- Öneriler	64

İKİNCİ BÖLÜM

YEREL YEREL YEREL

BİRİNCİ KISIM

- 1- Yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları
- 2- Yerel yönetimlerin kuruluşu ve yapısı
- 3- Yerel yönetimlerin görev alanları
- 4- Yerel yönetimlerin mali durumu
- 5- Yerel yönetimlerin personel durumu
- 6- Yerel yönetimlerin hizmetleri
- 7- Yerel yönetimlerin denetimi
- 8- Yerel yönetimlerin diğer konular

İKİNCİ KISIM

- 1- Yerel yönetimlerin görev alanları
- 2- Yerel yönetimlerin mali durumu
- 3- Yerel yönetimlerin personel durumu
- 4- Yerel yönetimlerin hizmetleri
- 5- Yerel yönetimlerin denetimi
- 6- Yerel yönetimlerin diğer konular

BİRİNCİ BÖLÜM

“TOPLUM TARAFINDAN ÜRETİLEN DEĞERLER,
TOPLUMA EŞİT ŞEKİLDE DAĞITILMADIĞI
SÜRECE GERÇEK DEMOKRASİDEN SÖZ
EDİLEMEZ”

BİRİNCİ BÖLÜM

- 1-Dünya'da Ekonomik Durum ve Türkiye-Kuzey Kürdistan'a Etkileri.
- 2- Serbestleştirme, Kuralsızlaştırma, Özelleştirme.
- 3-Emperyalist Kapitalist Yönetim Organizasyonları.

- a. Taylorizm
- b. Fordist Yöntem
- c. Toplam Kalite Yönetimi
- d. TKY; Rekabet, Verimlilik ve Kâr

- 4-Türkiye-Kuzey Kürdistan'da Neo-Liberal Politikaların Uygulanışı.
- 5-4857 Sayılı Kölelik Yasası
- 6-Kamu Personel Rejimi Yasa Tasarısı ve Götürdükleri.
- 7-GATS Nedir?

- a) Kamu Hizmeti
- b) Kamu Görevlisi
- c) Diğer Kamu Görevlileri
- d) Sözleşmeli Personel
- e) Norm Kadro
- f) Yönetişim (Govarnance)
- g) Performansa Dayalı Ücret
- h)Kamu Personel Reformunun Götürdükleri

DÜNYADA EKONOMİK DURUM VE TÜRKİYE-KUZEY KÜRDİSTAN'A ETKİLERİ

20.yy başlarında Lenin, “*finans kapitalin zaferi*” olarak tanımlıyordu emperyalizmi. Banka sermayesi (mali oligarşi) ve sanayi sermayesini birleştirip tekelleşmeyi esas alan ve kapitalizmin meta üretiminin dışında sermaye ihracı ile yeni bir şekillenmeye gidişinin adıdır emperyalizm. Bugün gelinen aşamada emperyalizm, ideolojik, ekonomik ve askeri olarak tüm dünya halklarına ve işçi sınıfına karşı amansız bir saldırıya geçmiştir. Dün Afganistan, bugün Irak’da olduğu gibi yarın hangi ülkenin işgal edileceği emperyalist çıkarlar doğrultusunda belirlenmektedir. Emperyalist-kapitalist sistem yapısal bozukluklarından kaynaklı iktisadi-sosyal bunalımlar yaşamış, bu krizleri aşma adına sistemin en önemli kar unsuru olan işçinin artı-değer sömürüsü hedef alınmıştır. Kapitalist sistemin liberal politikaları 1929’la iflas etmiş ve dünyada sosyalizmin varlığı bu sistemin sahiplerini epey telaşlandırmış, sosyalizmin tüm dünyada yarattığı etkiyi kırmak için Keynesyen politikaları uygulanmıştır. Bu politikalar devletin yapısında büyük değişimlere yol açmış ve en önemli özelliği sadece asayiş ve adaletten sorumlu olan devletin; sosyal güvenlik, eğitim, sağlık, ulaştırma, haberleşme, madencilik ve alt yapı sektörlerinde bizzat faaliyette bulunarak “Jandarma devlet”ten, “sosyal devlet” niteliğine dönüşmesidir. Kapitalizmin 1970’de yaşadığı kriz ve Doğu Bloku’nun çökmesi Yeni liberal politikaların üretilmesine neden olmuştur.

1970’lerden beri bütün dünyada ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel gelişmeleri açıklamak için sık sık kullanılan ve üzerinde en çok tartışılan “Küreselleşme” veya “Globalizm” kavramları çerçevesinde ileri sürülen teoriler (kendine başka bir ad bulsa da) özünde kapitalizmin 20.yy başından beri adım adım gerçekleştirdiği sürecin doğal bir evresidir. Bütün bu gelişmeler emperyalizm kuramına yabancı değil aksine emperyalizm teorisini doğrulayan gelişmelerdir.

Kapitalistler döngüsel olarak girdiği krizlerden çıkmak için imha ve yıkım politikaları uyguladılar. Bu politikaları da “yenilik” ve “re-

form” diye sunarlar. Günümüzde dillendirilen “Küreselleşme” ve “Globalizm” tamda buna denk düşmektedir. Bu politikalar, işçi sınıfının kölelik koşullarının ağırlaştırılması (ücretlerin düşürülmesi, işten çıkarmalar, kitlesel işsizlik, çalışma koşullarının ağırlaştırılması vb.) sermayenin uluslararası hareketinin önündeki her türlü sınırlamanın kaldırılması özelliğini taşıy ve sermayenin merkezileşme-yoğunlaşma sürecinin önündeki engellerin temizlenmesi amacına hizmet ederler.

Küreselleşme olgusu, küreselleşme teorilerinin iddia ettiği gibi nihai bir durum değil, tarihsel bir süreçtir. Bu süreç, kapitalizmin devasa problemlerini dünya çapında çözmeye yönelik bir dizi program ve planın uygulanmasıdır. Küreselleşme stratejisi ile hedeflenen dünyayı sermaye etrafında birleştirmektir. 1970’li yıllara gelindiğinde “ithal ikameci” ve “korumacı”(keynesyen politikaları) süreç iç pazarda birikimin artmasına ve yeni pazar arayışlarına neden olmuştur. Aşırı üretim yapan bir sistemde uluslararası sermaye ve şirketlerin pazarlarını genişletmesinin tek yolu, gelişmemiş olan ülkelerin iç ekonomilerini parçalayarak yeni tüketici pazarlarının yaratılmasından geçiyordu. Kapitalizmin ister istemez bu yolla gelişmesi gerektiği, kaçınılmaz olarak bunun karşısında yapılacak hiç bir şeyin olmadığı ileri sürüldü. Amaç, “tarihin ve ideolojinin sonu” tezini, yani kapitalist sistemin insanlığın yaşayacağı son üretim biçimi olduğunu; başka bir hayat ve geleceğin mümkün olmayacağını ilan etmektir. Fukuyama ve onun gibi küreselleşme ideologlarının söyleyip yazdıkları ise kapitalizmin yapısal krizini kendi lehine çözüme projeleridir. Sermaye, tarihsel olarak kendi alanını genişletmek, önündeki engelleri bir bir ortadan kaldırmak ve karını daha büyük bir hızla artırmak için bugüne kadar çeşitli antlaşmalar imzalamış, birlik ve konsorsiyumlar oluşturmuş ve gelişmelerinin tümüne küreselleşme adını vermiştir. Özellikle II. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası ivme kazanan bu konsorsiyumlar ve birlikler arasında en kapsamlı olanları “OECD, GATT, WB, IMF, NAFTA, WTO, MIGA, MAI, GATS”dır.

1945 sonrasında uluslararası GATT (Ticaret, Gümrük Tarifeleri ve Yatırım Antlaşması), IMF (Uluslararası Para Fonu), WB (Dünya Bankası) gibi kuruluşların, kurulma sürecinde üstlendikleri işlev ya da

misyonların nihai hedefi açık ve net bir biçimde tanımlanmıştır. Bunlar emperyalizmin sermaye ihracının kurumlarıdır. IMF içerisinde Amerikancı klik hakimdir, DB de ise Avrupalı klik hakim olup Dünya Bankası bir yardım kuruluşu olarak lanse ettirilip sömürü gizlenmektedir. Hedef, tüm sermaye biçimlerine olası en geniş coğrafyada hareket sağlayacak kurumsal yapı ve ilişkileri kurmaktır. Bugün GATT, Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO) dönüşmüştür. IMF'in bu dönemdeki işlevleri, yine sermaye birikiminin mantığına göre şekillendirilmiştir. 1970'li yıllardaki krizle birlikte IMF, artık uluslararası sirkülasyondaki sermayenin takipçisi durumuna düşmüştür. Bugün küreselleşme olarak ifade edilen ve temel kavramının da serbestlik olduğu ilan edilen durum, 1945 sonrası gelişmeler, bu kuruluşların embriyosu olarak algılanmalıdır. Yani bugün var olan Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, IMF, MAI ve uluslararası borç meselesinin bu hale gelmiş olmasının mantıklı kökenleri, bu kuruluşların kuruluş amaçlarıyla ilintilidir.

II. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasındaki Avrupa'daki büyük yıkım ve kapitalizm için bir tehdit olan Sovyetler Birliği'nin varlığı sebebiyle, Amerikan Dış İşleri Bakanı George Marshall'ın 1947'de bir konuşması esnasında "*Avrupa'da II. Dünya Savaşı sonrası ekonomik çöküntü çok ciddidir ve bazı güçler (Komünistler) bundan faydalanabilir*" şeklindeki sözleri, bu süreci başlattı. Bu süreç, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 16 ülkenin 3 Nisan 1948 yılında imzaladıkları Ekonomik İşbirliği Yasası ile somutlaştı. Amerikan yardımları, tarihe Marshall Planı olarak geçti. Bu planın amacı, 1917 Ekim Devrimi ile ortaya çıkan Sovyetler Birliği'ne II. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası ortaya çıkan Kızıl Çin'e, kısaca komünizme karşı bir blok oluşturmaktı. Ancak bu planın kabulü, bağımlılığın ve sömürünün de temeli oldu. Örneğin, ticari borçları kabaran Türk devleti 1958 Ağustos'unda IMF ile imzaladığı borç antlaşmasıyla mali açıdan iflasını açıkladı. GATT, elli yıl boyunca dünya ticaretini belirleyen yapı oldu. Türkiye-Kuzey Kürdistan açısından küresel ticaret ve yatırım antlaşmalarının ilk temeli ise 1979 yılında Tokyo Raundu ile atıldı. Bu GATT anlaşmaları ile neoliberal politikalara uygun "özellemelerin

hızlandırılması ve devletin küçülmesi" gibi kararların ilk adımı oluşturuldu. GATT anlaşmaları doğrultusunda devlet işletmeleri hızla küçültülecek, sağlık, eğitim ve tarım gibi temel alanlardaki destekler azaltılacak ülkeler özelleştirmelere hazır bir hale getirilecek; yavaş yavaş devletin ekonomiden anlamadığına, kamu sisteminin kötü olduğuna toplum inandırılacaktı. 24 Ocak 1980 kararları olarak bilinen, kısaca kazanılmış bütün hakların gaspı diye nitelenen kararlar burada verilen sözlerdi. 1980'lerden itibaren devlet okulları ve hastanelerine ödenekler azaltıldı. Kalitesi düşürülen devlet kurumlarının yerine özel okullar ve hastaneler hızlı bir biçimde açılarak hayatımıza girdi. Hatta bir çoğu devlet teşvikleriyle kurdukları. Liberalizm, hakim ideoloji ve yaşam biçimi haline getirilerek sosyokültürel alanda da oldukça etkili kılındı. 12 Eylül darbesinin ağır koşulları ve çıkarılan anti-demokratik yasaların varlığı, gerekli muhalefetin yükselmesini engelledi. Birçok alanda özelleştirmeler hız kazandı vb. Türkiye-Kuzey Kürdistan'da bunlar yaşanırken sermaye başlattığı stratejilerine devam ediyordu. GATT görüşmeleri adı altında 1986 yılında başlayan ve 1994 yılında son bulan Uruguay Raundu ile de Dünya Ticaret Örgütü kuruldu ve 1 Ocak 1995 tarihinde çalışmalarına başladı. Böylece bu örgüt ile elli yıl önce hedeflenen proje hayata geçirildi ve GATT olduğu gibi bu örgüte aktarıldı. Tüm dünya ticaretinin %90'ını elinde tutan Dünya Ticaret Örgütü, kapitalizmin en önemli ve işlevli yapılarından biri olarak tarihteki yerini aldı. Küresel içerikli bütün anlaşmalar ve sermaye yatırımları gibi konulardaki mekanizmalar Dünya Ticaret Örgütü içerisinde şekillenerek hayata geçirildi ve geçirilmeye devam etmekte. Süreç içerisinde sermaye için önemli diğer bir sorun, yatırımların güvencesiydi. 1988 yılında Dünya Bankası'nın bir bileşeni olan ve MAI'nin bir alt basamağı olarak kurulan MIGA, bu güvencenin anlaşmasıydı. MIGA'nın en önemli amacı, gelişmemiş ülkelere yapılacak olan yatırımları teşvik etmek ve yatırım garantisi sağlayarak buralardaki sermaye akışını kolaylaştırmaktı. Diğer bir ifadeyle sermayenin sigortası görevi yürüttüğünü de söyleyebiliriz. Türk devletinin de kabul ettiği uluslararası tahkim, MIGA'nın daha da somutlaşarak yasalaşması sürecidir. Uluslararası tahkim, herhangi bir

ülkeye yatırım yapan şirketin yatırım yaptığı ülkede herhangi bir sorunla karşılaştığında, o ülkeyi şikayet ederek tazminat alabildiği bir mekanizmanın yaratılmasıdır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, Türkiye'deki yargının vereceği kararın hiçbir bağlayıcılığı ve öneminin olmaması. Aslında bu 1995 yılında ülkemizin de üye olduğu OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı) içerisinde gizlice geliştirilen ve 1998'de imzaya açılan MAI (Çok Taraflı Yatırım Anlaşması)'nın inanılmaz maddelerinden biriydi. Ancak kimi ülkelerin çekilmesi sonucunda başarısızlığa uğrayan bu antlaşmanın maddeleri, ülkelerin ikili imzaladığı ve meclisten geçirerek yasalaştırdığı başka bir mekanizma yoluyla hayata geçirildi. Yine bu yolla gerçekleştirilen şeker yasası, tütün yasası vb. yasalar tıpkı Uluslararası Tahkim Yasası gibi MAI antlaşmasının temel maddelerinden bazılarıydı. Amerika ve AB toplu halde gerçekleştirmediği *"tarımda tam liberalizasyon, ağaç kesimini serbestleştirerek kereste tacirlerine peşkeş çekilmesi, yatırım yapılan ülkeye teknolojisini getirme şartının olmadığı, yatırım yapılan ülkenin emek gücünden yararlanma zorunluluğunun bulunmadığı ve anlaşmadan 20 yıl boyunca vazgeçilemeyeceği"* gibi içerikli anlaşmayı ülkelerle yaptığı ikili antlaşmalar yöntemiyle tek tek maddeler halinde gerçekleştirmiş oldu. Ancak MAI'nin sekteye uğraması sermayenin hedeflerinde vazgeçtiği anlamına gelmiyordu. Sermaye bu sefer GATS ile sahneye çıkmış durumda. GATS, günümüzde yavaş yavaş hayata geçirilmeye çalışılan, tüm hizmet alanlarının ve hizmetlerinin üretilmesi için gerekli olan sınai ve tarımsal ürünlerin üretimini de kapsayacak boyutta bir küresel ölçekli anlaşma. Türk devleti de 1995'de GATS görüşmelerine katılmış ve imzalamıştır. GATS, tüm hizmet alanlarının serbest piyasaya açılması için mevcut düzenlemeleri ve hukuki işlerlik kazandıran ilk çok taraflı yatırım ve ticaret anlaşmasıdır. MAI anlaşmasında yer alan birçok madde GATS içinde aynen yer almaktadır. GATS, akla gelebilecek her türlü hizmet alanını kapsamakta. Bunlar içerisinde doğayı, kültürü, ulusal kaynakları, içme suyunu, eğitimi, sağlığı, sosyal güvenliği, ulaşım hizmetlerini, posta hizmetlerini ve tüm belediye hizmetlerini toplumlar aleyhine değiştirecek yüzlerce düzenleme bulunmaktadır. (1)

SERBESTLEŞTİRME, KURALSIZLAŞTIRMA, ÖZELLEŞTİRME

Küreselleşme ve neo-liberal politikaları üç başlıkta tanımlayabiliriz. Serbestleştirme, kuralsızlaştırma ve özelleştirme başlıkları neo-liberalizmin önemli ayaklarını oluşturmaktadır. Emperyalist ülkeler bu politikaları az gelişmiş ülkelere ya doğrudan ya da vazgeçilmez örgütleri olan Dünya Bankası (DB), Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) aracılığı ile dayatmaktadırlar.

Serbestleşme politikalarının özünde, sermayenin sınır tanımadan rahat dolaşımı yatmaktadır. Özellikle bizim gibi az gelişmiş yarı-sömürge ülkelerde bu politikalar ihracat artışı, dolayısıyla üretimin artacağı ve gelişmiş ülkeler düzeyine çıkılacağı yalanları ile geçirtilmeye çalışılmıştır. Ülkemizde herkesin hatırlayacağı gibi "Gümrük Birliği" Tansu Çiller'in başbakanlığını yaptığı hükümet tarafından "refah günlerinin yakın olduğu" yalanlarıyla hayata geçirilmiş milyonlarca işçi ve köylü üretimini yok pahasına satmak durumunda kalmıştır. Bugün bu "hayaller" günümüzde AB için yapılmaktadır. Fakat sonuç yine halklar için fiyasko iken uluslararası sermaye için plan tıkr tıkr işliyordu. Sermayenin serbest dolaşımı ile birlikte yabancı yatırımcılar gittikleri ülkelerin hukuklarına tabii değillerdir. Küreselleşme buna da bir çare bulmuş, kendilerince oluşturulan Uluslararası Tahkim Yasalarını koşulsuz olarak geçerli kılmıştır. Kuralsızlaştırma ve özelleştirme politikaları da devletin küçültülmesi adı altında pervasızca uygulanmaktadır. Prof.Dr. Birgül Ayman 8 Nisan 2003 tarihli Evrensel gazetesinde yer alan röportajında kuralsızlaştırmayı şöyle açıklamaktadır: *"1990'lı yıllarda OECD, devletin yeniden yapılandırılmasına Dünya Bankası doğrultusunda olmak üzere 'regülasyon reformu' koduyla dahil oldu. Regülasyon, Türkçeye 'düzenleme' olarak çevrildi. Genel kullanımda düzenleme, hemen hemen karar metninin kendisi anlamına gelirken, OECD dilinde 'düzenleme-regülasyon' bu anlama gelmez. OECD dilinde bir düzenlemenin, 'regülasyon' sayılması için, getirdiği kuralın piyasacı bir içeriğe sahip olması gerekir. Bu terim, deregülasyon kavramıyla beraber gider. Türkçeye kuralsızlaştırma, serbestleştirme diye çevrilen deregülasyon da bir yasama ya da yürüt-*

me organına ait düzenlemedir. Ancak bu da özel bir ad haline gelmiştir; deregülasyon düzenlemesi, bir alanda devletin yetkilerini ortadan kaldıran düzenlemeye verilen özel addır. Örneğin; PTT hizmeti devletin tekelindedir; bu alanda özel sektör iş yapamaz. Bir yasa çıkarılır ve PTT işlevinin özel şirketlerce de yapılabileceği hükme bağlanır. Bu düzenleme 'deregülasyon' dur; alan devlet tekelinden çıkarılarak serbestleştirilmiştir. Bir yasa çıkarılır; artık özel sektörün de etkinlik gösterebildiği PTT hizmet alanında Ulaştırma Bakanlığı'na ait olan yetki, özel sektörün de sandalye sahibi olduğu; TBMM ve Cumhuriyet Hükümeti yönetiminden 'bağımsız' bir üst-kurula devredilir; bu düzenleme 'regülasyon' dur" (2).

Serbestleştirme, kuralsızlaştırma ve özelleştirme uluslararası sermayenin IMF ve Dünya Bankası aracılığı ile para ve meta hareketlerinin düzenlenmesi ve engellerin kaldırılması anlamına gelmektedir. Emperyalizm böylece az gelişmiş ülkelere IMF programlarıyla yabancı sermayenin girişini kolaylaştırmakta, emeği çok ucuza satın almakta, buralara kendi fabrikalarını kurup taşıma masraflarını aza indirmekte ve pazar arayışını kendi lehine çözmektedir.

EMPERYALİST -KAPİTALİST SİSTEMLERİN YÖNETİM ORGANİZASYONLARI

Sermayenin yeniden yapılandırılması süreci aynı zamanda üretim koşullarına bir müdahale niteliği de taşımaktadır. Bu müdahaleler sonucunda tam zamanlı çalışma sistemi, yerini giderek esnek ve kısmi zamanlı çalışmaya bırakmıştır. İşyerleri gerek ulusal gerek uluslararası ölçekte parçalanıp, küçültülmüş; toplam kalite yönetimi gibi yöntemlerle daha az sayıda işçi ile daha verimli üretim teknikleri kullanılmış; kayıt dışı istihdam yaygınlaşmıştır.

Kapitalist-emperyalist sistem dönem yaşadığı krizlerini aşmak için çeşitli yöntemler ve araçlar geliştirmiştir. Yönetim bilimi alanında da çeşitli aşamaları, aşamalar da farklı yaklaşımları gündeme getirmiştir. Bu esaslar şunlardır.

TAYLORİZM: 1880-1890 yıllarda ABD de F.N. Taylor adındaki bir mühendis tarafından bulunan "bilimsel iş yönetimi ilişkileri" ilkelidir. Taylorizm'e göre işçilerin işten kaytarma ve sorumluluklarını denetim altına almak için belirli katı kurallar oluşturulmalı, her şey tamamıyla bir plan çerçevesinde olmalı, üretimde bulunan işçiler için bir sınır konmalı, bu sınırı aşanları ödüllendirmeli ve üretim artırılmalıdır. Taylorizm de işçilere inisiyatif ve beceri imkanı vermemektedir. İşçiler sadece kendilerine verilen işi yapmakla görevlidirler. İşin düşünsel yönünü yönetim yönünü yöneticiler yapar. Taylorizm'de kafa ve kol emeği birbirinden tamamen ayrılmıştır.

FORDİST YÖNTEM: Emperyalizm 1920'de başlayan krizi aşmak için Taylozim'in ilkelerini esas alan Fordist yönetimi bulmuştur. Fordist yöntem "kitlesele ve standartlaştırılmış seri ürün üretmektedir, diğer adıyla "bant sistemidir." Ürün parçaları hareket eden bir bant üzerinden geçirilerek işçiler üzerinden montaj yapılmaktadır. Bununla işçinin işin başından ayrılması sağlanmaya çalışılarak, işçiyi istenen hızda çalıştırmak hedeflenmektedir. Bu yöntemle işçiler bir nevi makinenin bir parçası haline getirilmektedir. Standart üretim ve standart insan tipi yaratılmak istenmektedir.

Küreselleşme politikalarıyla yaşama geçirilmeye çalışılan "toplam kalite yönetimi ve esnek üretim" emperyalizmin işçiler için hazırladı-

ği şekerli kurşunlardır. Bu yeni yönetim organizasyonu bütün olumsuz koşullarına rağmen yapılan GATS antlaşması esas alınarak uygulanmaya konulmuştur.

TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ: Toplam Kalite Yönetimi (TKY) ile ifade edilen kavram ve uygulamanın temelleri, 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasında Dr. W. Edwards Deming ve J.M. Juran ile Kaoru Ishikawa gibi ABD ve Japonyalı mühendis ve teknisyenlerce atılmıştır. TKY'ni önceleyen gelişmeler ABD kaynaklıdır. Buna karşılık, endüstriyel bir işletme stratejisi olarak 1950-1990'lar arasında Japonya'da geliştirilmiştir. Bugün başta ABD ve Japonya olmak üzere, diğer bazı ülkelerde uygulanmaktadır. TKY esas olarak 1985'lerden sonra Türkiye-Kuzey Kürdistan'da da, çoğu uluslararası tekelilerle ortaklık üzere 150'ye yakın büyük ve orta ölçekli sermaye işletmesinde uygulanmaktadır. TKY'ni bir model olarak tanımlayan TKY ideologları, ihtiyaç ve gerekçeler üzerinde şu vurguları yapmaktadırlar:

* TKY, 1950'ler sonrasında dünyada yaşanan birçok gelişme ve krizle birlikte, yoğunlaşan rekabet koşullarında işletmelerin birbirlerine karşı geliştirdiği en önemli rekabet stratejilerinden ve etkin yönetim modellerinden biri olarak bütün mal ve hizmet üreten işletmelerde uygulanabilir.

* TKY, işletmelerde verimliliğin artırılabilmesi için kullanılan, hata, israf ve yanlışları düzeltmeyi ve sıfır hataya ulaşmayı temel alan bir araçtır. Toplam Kalite Kontrol, yani sürecin tümüne yayılan yönetim kontrolüdür. TKY'nin bir işletmeye sağlaması beklenen yararlar ise şöyle sıralanmaktadır: Mal ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesi, kaynak israfının azalması, müşteri tatmininin artması, ürün geliştirme sürelerinin kısaltılması, verimliliğin artırılması, pazar talebinin karşılansında esnekliğin artması, süreç içi işlem sürelerinin kısaltılması, müşteriye hizmet ve mal teslim sürelerinin kısaltılması, işçi ve işveren ilişkilerinin düzeltilmesi.

TKY ideologlarının yaklaşımları ve yaptıkları tanımlar, herkesin ilk anda yadırgamayacağı genel söylemlerdir. Fakat laf kalabalığı içinde şu temel amacı net olarak tespit edebiliriz. TKY kavramı, üretimin her unsurunun daha fazla kar için yeniden düzenlenmesidir. Kar ise, biliyoruz ki sermayenin kaynağıdır. Bu yüzden TKY kavramı, sermayenin bu acımasız, yıkıcı mantığı içerisinde ele alınmak zorundadır. TKY sermaye

ye sisteminin gelişiminden kopararak, özü gizlenerek, çalışanlar ve emekçiler için taşıdığı anlam çarpıtılarak ele alınamaz. Bu bağlamda, Toplam Kalite Yönetimi, uluslararası sermayenin küreselleşme adı verilen yeniden yapılanma koşullarında:

1) Karlılık krizi ve sıkı rekabete karşı sermayeyi işletmelerde ayakta tutmayı, çıkarlarını geliştirmeyi amaçlayan,

2) Emegi, ideolojik, yönetsel olarak daha yoğun denetlemeyi sağlayan bir işletme stratejisi ve yönetimi anlayışıdır.

TKY, bu dönemde sermayenin benimsediği emek ve üretim organizasyonu tarzı olan Esnek Üretim ve İstihdam modeli ve İnsan Kaynakları Yönetimi (İKY) ile birlikte uygulanmaktadır. Esnek Üretim, İKY ve TKY, bir bütünün birbiriyle yakından ilişkili parçasıdır.

TKY; Rekabet, Verimlilik Ve Kar: TKY savunusu şu üç ihtiyacın karşılanması propagandası ile yapılmaktadır:

1-Talebe uygun, daha kaliteli mal ve hizmet üretilecektir.

2-Çalışanların niteliği artacak, ücretler yükselecek, dolayısıyla verimlilik artacaktır. Verimliliğin artması ürünlerin fiyatlarını düşürecek, daha fazla talebin ortaya çıkması sağlanacak, dolayısıyla daha fazla yatırım ve buna bağlı olarak istihdam artışı sağlanacaktır.

3-Üretim yönetiminin daha demokratik ve katılımcı olması sağlanarak, bir önceki sonuçlarla birlikte ele alındığında, çalışanlar ile sermayedar arasında çıkar çatışmasının nedenleri yok edilerek, verimliliği etkileyen en önemli engel ortadan kalkacaktır.

TKY'nin temel felsefesi, karlılık ve sömürü üzerine kuruludur. Bu yönetim modelinin bütün kavramları, uygulama adımları ve değerlerinin altında yatan, onları harekete geçiren ana gerekçe, kardır. Ancak TKY ideologları ve sermaye sahipleri, bu gerçeği sürekli ve sistemli bir şekilde gözlerden saklamaya çabalamaktadırlar.

Onlar elbette karlılığın bir işletme için önemsiz olduğunu söylemiyorlar. Ancak TKY tanımlarında, ilkelere, ana kavram listelerinde kar ilkesi yoktur, nedense (!) ve ısrarla sayılmamaktadır. TKY'ni "Yönetimde bir düşünce devrimi" olarak tanımlayan Prof. Dr. Kaoru Ishikawa; "TKY uygulanacaksa 'önce kar ilkesi' atılması gereken eski moda bir düşünce olduğunu kabullenerek işe başlanmalıdır" demektedir.

Yine bir çok TKY akademisyen ve ideologları da "bugüne kadar iş-

letmelerin kar etmeleri birinci hedefleri iken, şimdi hayatta kalmaları ve içinde buldukları çevreyi de yaşatmaya çalışmaları birincil amaçları olmuştur" vurgusunu tüm metinlerde öne çıkarmaktalar. "Globalleşmenin getirdiği rekabet nedeni ile hayatta kalabilme ve süreklilik birinci hedef" olmuştur. Onlara göre "şimdi ise, TKY felsefesini benimseyen işletmeler 'müşteriyi tatmin edecek mal ve hizmeti üretip sat', 'yaşamak için yaşat' politikalarıyla hareket etmektedirler.

Somutlamak açısından TKY'nin en yaygın olarak uygulandığı ülke olan Japonya'da işçiler günde yaklaşık 18 saat çalışmaktadırlar. Ve bu iş süreci içerisinde oluşturulmuş olan TKY sistemi işçilerin bedenlerini ve beyinlerini fabrikadaki verimlilik artışı çalışmalarına adanmalarına yolaçmaktadır. Öyle ki, Toyota fabrikasındaki bir işçinin bir günlük üretim faaliyeti yaklaşık 6 mil yol katetmeye denk düşmektedir. Ayrıca işçiler hastalık izinlerinin, yıllık izinlerinin önemli bir kısmını kullanmayarak işyeri performans göstergelerini etkileme yoluna gitmektedirler.

Özellikle Japonya'daki uygulamalar göz önüne alındığında, Toplam Kalite Yönetimi'nde, iş yoğunlaşmasının çalışanlar üzerindeki etkileri ürükütücü boyutlara ulaşmıştır. Örneğin otomobil fabrikalarında presleme aşaması ABD'de 6 saatte gerçekleşirken, bu Toyota fabrikalarında 1 saat 12 dakikaya indirilmiştir. (Ercan, Petrol-İş Yıllığı 95-96) Yine Japonya'da artan emek verimliliğine rağmen, ücretlerde ve sendikalaşma oranlarında önemli düşüşler gözlenmiştir.

Kalite adına iş yoğunlaşmasının en önemli etkilerinden biri, Japon İşçileri İnsan Hakları Komitesi'nin açtığı davalarla ortaya çıkmıştır. Buna göre kalite çemberlerinde birbiriyle rekabet (satei) eden çalışanlarda aşırı çalışma ve stresin yol açtığı kalp ve diğer hastalıkların sonucu olan ani ölümler (karoshi) giderek yaygınlaşmıştır. Bu nedenle 4,152 ölüm olayı hakkında dava açıldığı belirtilmiştir. Japonya'da sendikalar federasyonunun (Zenzoren) yapmış olduğu bir anketi cevaplayan işçilerin %54.1'i en çok kaygılandıkları şeyin ne olduğu sorusuna 'sağlığım' yanıtını vermiştir (3).

TKY ile, çalışanlar karşı karşıya getirilmekte, çalışanlar arasında dayanışma duygusu kırılarak, sınıf içi çatışma ve rekabet gündeme getirilmektedir. Amaç çalışanları bireyselleştirerek, örgütlerle (sendikalarla) bağının koparılmasıdır. Ayrıca TKY ile çalışanların gö-

rüşlerinin alındığından ve kararlara katıldığından bahsedilerek TKY'ye bir işlerlilik kazandırılmaya çalışılmıştır. Evet, üretimin nasıl arttırılacağı, kalitenin nasıl kusursuz hale getirileceği konusunda çalışanların görüşü alınmaktadır. Ancak iş paylaşımına geldiğinde tek söz sahibi işveren olmaktadır. Neo liberalizmin demokrasisi budur. İşine geldiği yerde demokrasi (4)

TKY'den beklenen, pazar payını geliştirmek, verimliliği arttırmak ve rekabet gücünün yükseltilmesidir. TKY'nin felsefesi budur. Sömürüyü arttırarak, rekabet gücünü yükseltmek, oysa öne çıkartılan argüman ise "verimlilik", "kalite", "insan", "bireyselleşme" ve "özgürleşme"dir. Bu çekim gücü olan kavramlar kullanılarak, TKY cazip hale getirilmek istenmektedir.

Sonuç olarak kapitalist-emperyalist sistem işçiler üzerinde yeni yönetim organizasyonları geliştirerek sosyalizmin işçiler üzerindeki etkileyciliğini azaltmak daha doğrusu işçileri alternatıfsız bırakmak, artı-değer sömürüsü ile daha fazla kar sağlamak istemektedir.

Küreselleşme adı altında uygulanan emperyalist-kapitalist politikalar kendi krizini aşarken, karşıtı olan sınıfın örgütlerini geriletme zorundadır. Ancak aşılın her kriz, kapitalizmin iki karşıt sınıfı arasındaki çatışmanın daha da şiddetlenmesinin nesnel zeminini oluşturur. İşçilerin mücadele okulları olan sendikalar neo-liberal politikalarından nasibini fazlasıyla almıştır. Bugün dünyada sendikal hareket en ciddi krizini yaşamaktadır.

Sendikal hareketin doğup geliştiği Avrupa'da bile, sendikalar ciddi olarak güç yitiriyorlar. Başlangıçta militan örgütlenme hareketleri içinde doğup gelişen ve eylemleri sistem karşıtı bir nitelik taşıyan sendikalar, kapitalizmin sonraki evrelerinde, işçi sınıfını sistemle uzlaştıran kurumlar haline dönüştüler. Ve bu işlevleriyle Avrupa kapitalizminin vazgeçilmez kurumları arasına girdiler.

Sermayenin "küreselleşmeyle başlattığı yeni yapılanma sendikal hareketi krize daha doğrusu kendine entegre etmeye dönüştürmüştür. İşçi sınıfı örgütleri iki şekilde ablukaya alınmıştır. Buna göre sendikaların sadece tek bir işyeri ve işletme düzeyinde sınırlı konularla ilgili faaliyet yürütmesi bekleniyor. Japon sendikacılığı olarak da adlandırılan işye-

ri/işletme sendikacılığı, aslında bir işletmedeki işçileri bütünüyle şirketin çıkarlarıyla bütünleştirmeyi hedefliyor. Sınıfsal çıkarların yerine işletmenin çıkarlar konuluyor; işçiler prim gibi ek önlemlerle kendi üzerlerindeki sömürüyü yoğunlaştırmak için özel bir çaba göstermeye zorlanırken, hem aynı işletmedeki hem de değişik işletmelerdeki işçiler arasındaki rekabet körükleniyor. Japon sendikacılığı bu yüzden işçiler arasındaki sınıf dayanışmasını ve birliğini sağlamanın değil, sermayenin çıkarları uğruna sınıf içi rekabeti sistematik hale getirmenin bir aracıdır.

Doğası gereği işçi sınıfının bağımsız sınıf çıkarlarını savunan bir siyasal mücadeleye ve dayanışma kültürüne yabancı bir üye sendikacılığını ifade eden Japon sendikacılığı, temelde hala daha yüksek çalışma standartlarına sahip olan çekirdek işgücünü, sınıfın diğer kesimlerinden bütünüyle ayırıştırma ve yeni bir aristokrasi haline getirme anlayışına dayanıyor. Ancak özellikle son yıllarda ABD ve Avrupa ülkelerinde yaygınlaşınlmaya çalışılan işyeri sendikacılığı, bu ülkelerde bile işçi sınıfının genel yaşam standartlarının düşmesi karşısında, çekirdek işgücünün haklarını korumakta ciddi zorluklarla karşılaşılıyor. Emperyalizme.bağımlı ülkelerde, daha çok ileri teknolojiye dayalı ihracat sektörlerindeki kimi işletmelerde (Türkiye-Kuzey Kürdistan'da ş Iastik, cam, petro-kimya, ilaç vb.) görülen işyeri sendikacılığı, her iki durumda da sendikayı bir mücadele aracı olmaktan çıkarıp işyerindeki işçiler üzerinde bir denetim ve disiplin sağlama aracı haline getiriyor.

İşçi sınıfına sunulan ikinci sendikal alternatif ise, mevcut üye sayısını korumaya dönük bir yaklaşıma dayanıyor. İşkollarını ve sendikaları birleştirerek güçlenmeye çalışan ve yine sadece kendi üyelerine dönük sendikal faaliyetleri çeşitlendirerek etkinliğini artırmayı deneyen bu sendikal yaklaşım; başlangıçta bağımsız bir tercih gibi görünse de nihai olarak yeni sermaye stratejisinin sonuçlarını kabullenen, dolayısıyla bu sermaye stratejisine eklenilen bir özellik taşıyor. Geleneksel sendikaların büyük bir bölümünün bu tip bir "üye sendikacılığı" tercihine yöneldikleri görülüyor. Bu anlayışın somut ifadesini "çağdaş sendikacılık" oluşturuyor.(5)

Her iki yaklaşımın da sınıfsal bakış açısının yitirilmesi anlamına geldiği açıktır. Böyle bir yaklaşımla işçi kitlesinin örgütlenemeyeceği de bellidir.

TÜRKİYE-KUZHEY KÜRDİSTAN'DA NEO-LIBERAL POLİTİKALARIN UYGULANIŞI

1970-80 yıllarına kadar bağımlılık ilişkilerinden dolayı bu sürecin dışında olan Türkiye-Kuzey Kürdistan'da neo-liberal politikaların uygulamasına geçişin ilk tarihi belgelerinden birini "24 Ocak 1980 Kararları" oluşturmaktadır. İthal ikameci politikalarından, "ihracata dönük" politikalara geçiş olarak tanımlanan 24 Ocak 1980 kararlarının hayata geçirilmesine 12 Eylül 1980 askeri darbesi zemin hazırlamıştır.

Yani artık serbest piyasa ekonomisiyle dünyaya açılan bir pazar konumuna gelmiştir. Çünkü bu kararlarda emek piyasası için, sendikaların gücünü ortadan kaldırmak, ücretleri dondurmak, çeşitli sosyal hakları gasp etmek gibi öneriler yer almaktaydı. Böylesi bir saldırı politikası ancak sıkıyönetim ortamında baskı ve şiddet yoluyla hayata geçirilebilirdi. "Netekim" öyle de oldu. 12 Eylül sonrası sendikalar, meslek kuruluşları, demokratik kitle örgütleri ve partilerin önemli bir kısmı kapatıldı. Ve anti-demokratik yasalar çıkartıldı. 12 Eylül sonrası seçimlerde iş başına gelen ANAP hükümeti, Dünya Bankası'ndan ithal edilen Özal ile uluslararası sermayenin yan örgütü gibi çalışarak ülkenin yeraltı ve yerüstü kaynakları emperyalist güçlerin denetimine sundu. Türk devleti miras aldığı ve halen süregelen bağımlılık ilişkisini bu kararlara daha da belirginleştirdi. 24 Ocak kararlarıyla birlikte devletin küçülmesi adı altında yavaş yavaş uygulanan özelleştirme politikalarıyla aslında uygulanmaya başlayan, emperyalizmin hazırda bekleyen ve yüksek kar getiren KİT gibi alanlara (Pazar) yönelmesidir.

57. hükümetin Başbakanı Bülent Ecevit, Şubat Krizi diye adlandırılan sonrasında Dünya Bankası'ndan ithal edilen Derwish (tıpkı Özal gibi) ile uygulamaya sokulan Uşaklık Programının (IMF Programı) uygulanabilmesinin ön koşulunu hapishanelere bağlıyordu. Devletin yeniden yapılandırılması adı altında saldırılar toplumun bütün dinamiklerine yönelmiştir. F tipi hapishaneler ile komünist-devrimci tutsaklar teslim alınmaya çalışılarak tıpkı 1980 sonrası uygulamalar için zemin hazırlamıştır. Yeni YÖK Yasa Tasarısı ile üniversiteler özerkleştirme maskesi altında sermayeye peşkeş çekilerek üniversite kapıları emekçi çocuklarına kapatılıp, bilgi metalaştırılmıştır. Şimdi ise 1475 sayılı kölelik yasalarıyla işçilere Kamu Personel Rejimi Yasa Tasarısı ile kamu emekçilerine kapsamlı bir saldırı söz konusudur.

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da neo-liberal politikaların uygulanışı Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısının bir sonucu olmayıp tamamıyla emperyalizme bağımlılık, daha doğrusu uşaklık ilişkilerinden kaynaklıdır. Küreselleşme saldırısının bir boyutunu da Emperyalistler arası pazar sorunundan kaynaklı Avrupa Birliği oluşturmaktadır. 1947 yılında ABD'nin Marshall planı ile SSCB tehlikesine karşı AB ülkelerine yardım yapar. Batı Avrupa ülkeleri kendi aralarında 1948 Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü, 1952 Avrupa Kömür ve Çelik Birliği, 1957'de Roma Antlaşmasını yaparlar. 1991'de 12 Avrupa Ülkesi imzaladığı ve Avrupa Topluluğu'nun esasını oluşturan Maastrich Antlaşması yapıldı. Türk devleti Avrupa Birliği ile ilişkilerine 1963 Ankara Antlaşması'yla başladı. 1989 da Avrupa Sosyal Şartı'na imza attı ve Gümrük Birliği'ne girdi. AB esas olarak sosyalist bloğa karşı oluşturulmuş emperyalist bir bloktur. SSCB'nin yıkılmasına karşın AB'nin devam etmesinin nedeni Avrupa tekellerinin ABD ve Japonya tekellerine karşı rekabet edebilecek güçte olması içindir.

Avrupa ülkelerinde sosyal haklar SSCB'nin yıkılmasıyla birlikte budanmıştır. Emeklilik yaşı yükseltildi, maaşlar düşürüldü, işsizlik parası ve sosyal yardımlar kısıldı, işsizlik arttı. Avrupa Birliği sürekli bahsettiği "demokratikleşme", "insan hakları ve özgürlükler" konusunda samimi olmayıp kendi iktidarı tehlikeye girdiğinde en koyu faşizmi uygulamaya koyar.

ABD kendi iktidarı tehlikeye girdiği şu dönemde Afganistan işgalini "sonsuz özgürlük hareketi", Irak İşgalini "Özgürlük getirme" olarak tanıyordu. Bir emperyalist blok olan AB de tüm bunlara ortak olmuştur ve ilerde onun uygulayacağı tarz bununla aynı olacaktır. Aksi söylem sermayenin ilerici olduğu düşüncesini doğurur. AB'nin gerek ekonomik gerek siyasi alanda yaptığı uygulamalar emekçilerin aleyhinedir. Emekçilerin kurtuluşu AB gibi emperyalist bloklara bel bağlamaktan değil, kendi sınıfsal kurtuluşunu hedefleyen siyasi iktidar perspektifli, emek eksenli bir mücadeleden geçer.

Bugün yürürlükte olan tüm yasalar şeker, tütün, 1475 (Yeni haliyle 4857 sayılı yasa) sayılı iş yasası, çıkarılacak olan Kamu Personel Rejim Yasası AB'ye uyum adı altında çıkarılmaktadır. Ve bilindiği üzere bu yasalar emek karşıtıdır. Yeni yürürlüğe giren 4857 sayılı yasanın neler götüreceğine bir göz atalım.

4857 SAYILI KÖLELİK YASASI

Emperyalist küreselleşmenin, çalışma hayatını kuralsızlaştırmayı yasalaştırmanın ve esneklik temelinde yeniden yapılandırılmasının adıdır 4857. Bu yasanın iyi anlaşılabilmesi için Esneklik ve Kuralsızlaştırma kavramlarını açıklamakta yarar var.

ESNEKLİK: İş gücü maliyetlerini azaltmak, rekabet edebilme koşullarını güçlendirmek, ücretlerin azaltılması, çalışanların yalnızlaştırılması, kuralsızlaştırma ve düzensizleştirme anlamına gelen ve işçi sınıfının mücadele okulları olan sendikaları yok etmek ve kazanılmış emek haklarının gaspı anlamına gelir.

KURALSIZLAŞTIRMA: Kayıt dışı ekonomide geçerli çalışma ilişkileridir, örneğin çalışma süresi ve işyeri kavramında belirsizlik.

4857 sayılı kölelik yasası neler götürüyor:

- 1) Kıdem tazminatı yok ediliyor.
- 2) İşyerinin devri ile çalışanlara Kölelik koşulları getirilmektedir.
- 3) Ödünç işçilikle grev kırıcılığı yasallaştırılmakta ve Özel İstihdam Büroları (köle tüccarları) oluşturulmaktadır.
- 4) Esnek çalışma yöntemi yasallaştırılmaktadır.
- 5) Fazla mesai yerine "Telafi Edici Çalışma/Denkleştirme" kavramları getirilmektedir.
- 6) Hafta sonu tatili tarihe karışıyor.

1) Yasada Kıdem Tazminatını emeklilik, ölüm ve malullük halleri ile istenirse on yıllık hizmet süresinin sonunda ödenebilecek bir ikramiye niteliğine dönüştüren düzenleme ile ödeme yükümlülüğü işverenin sorumluluğu olmaktan çıkarılmakta ve kıdem tazminatı fonuna aktarılmaktadır. Yasanın bütünü değerlendirildiğinde çalışma koşulları ve emeklilik yaşının yüksekliği göz önünde bulundurulursa, kıdem tazminatını "kefen harçlığı" olarak adlandırabiliriz. Ayrıca yasanın uygulandığı andan itibaren kıdem tazminatı sıfırlanacağından işçilerin kazanılmış haklarının korunması bir aldatmacadan ibaret olacaktır.

2) Yasayla birlikte işyeri tanımı toptan değiştiriliyor. Eski yasada "işin yapıldığı yere işyeri denir" şeklinde bir tanımlama mevcut iken, şimdi ise aynı işyerine bağlı bütün işyerleri tek bir işyeri olarak değerlendiriliyor. Örneğin İstanbul'da çalışan bir işçiye aynı işverenin Adana'da işyeri varsa işçiye orada da çalışma zorunluluğu getirebiliyor.

3) Yasayla birlikte işveren yanında çalıştırdığı işçiyi başka bir işverene ödünç verebilir, hatta satabilir. Örneğin grev olan bir işyerinde işveren bütün işçilerini devredebilir veya tümünü ücretsiz zine çıkar-

tabilir ya da başka bir yerden işçi kiralayarak grev kırıcılığıyla birlikte artan işsizlikle işçileri birbirine karşı getirebilir. Özel İstihdam Büroları açılarak üye olan bir işçi için artık bütün işyerleri onun işyeri bütün patronlar onun patronu haline dönüştürülerek çalışanlara "Çağdaş" kölecilik dayatılıyor.

4) Esneklik dört şekilde incelenebilir.

a) Üretim sürecinin esnekleştirilmesi yani bir işçinin birden çok görevi olması.

b) İş gücü piyasalarının esnekleştirilmesi ile taşeron ve kısa zamanlı (part-time) çalışma yaygınlaşması işgücünün bir işyerinden diğerine, bir sektörden diğerine kaydırılmasını sağlayan çok çeşitli araçların çoğalması anlamına gelir.

c) Devlet politikalarının esnekleştirilmesi ile sendikalara yapılan desteğin azalması sermayenin sektörler arası geçişine yasal zemin hazırlamak.

d) İşyerinin parçalanması ile bir taraftan haberleşme, evde çalışma, farklı büro işlerinin ayrılması gibi bölgesel olandan, diğer taraftan parça üretiminin hatta montaj süreçlerinin dünyanın dört tarafına dağılmasını sağlar.

5) Telafi çalışması getirilerek zorunlu bir nedenle işin durması mesai ücretinin erimesine neden olmaktadır. Hafta içinde bazı günler günlük çalışma süresinin aşılması durumunda işveren işçiyi diğer günlerde az çalıştırarak fazla çalışmayı denkleştirecektir.

6) İşçinin haftada bir buçuk gün olan izin süresi bir güne düşürülerek, bunu da işveren belirleyerek işçiyi haftanın istediği günü ve saatinde çalıştırabilecek. Bu yasayla işçilerin toplumsal yönü ve birliktelikleri yok edilmektedir.

Sonuç olarak bu yasalarla yapılmak istenen emekçileri köleleştirmek, ülkeyi ucuz emek cennetine çevirmek, sözkonusu yasalarla saldırılar "yasal" bir statüye kavuşturularak kuralsızlık kural haline getirilmek istenerek, örgütsüz bir toplum yaratılmak hedeflenmektedir. Halka yoksulluğu reva gören bu yasaları çıkaranlar emperyalizm ve onun yerli uşaklarıdır. Bu saldırılar stratejik ve tüm halk sınıf ve katmanlarına yöneliktir. Bu nedenle, sadece işçilere yönelik bir saldırı gözüyle bakmayıp, kazanılmış hakları korumak için ve saldırılarla başa çıkmak için birleşik bir mücadele hattının oluşturulması gereklidir. Emperyalizmin küreselleşme saldırılarının önemli bir ayağın ise hazırda bekletilen Kamu Personel Rejimi Yasa Tasarısı oluşturmaktadır.

KAMU PERSONEL REJİM YASA TASARISI VE GÖTÜRDÜKLERİ

4857 sayılı kölelik yasası gibi Kamu Personel "reformu"da kamu alanınında kuralsızlaştırmayı getirmektedir. Sözkonusu bu yasayla emperyalizmin küresel saldırılarından birini oluşturan ve aşağıda değineceğimiz GATS anlaşması referans alınmaktadır.

GATS Nedir?

GATS hükümlerine göre, merkezi yapıların gücünün yerellere dağıtılması, merkezin personel sayısının düşürülmesi ve tüm mal ve hizmet alanlarının sermaye birikimine açılması söz konusudur. Ayrıca GATS II.maddesinde yer alan " kamu düzenlemelerinin hizmet ticareti önündeki engellerin kaldırılması" ibaresi her şeyi açıklar durumdadır.

Hükümetler, Dünya Ticaret Örgütü bünyesinde imzalanan Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ile hizmet sektörlerini uluslararası piyasaya açarken; kamusal alanı tasfiye etmek ve bu alanları da sermayenin kar alanlarına açmak baskısı ile karşı karşıyalar. Kamusal eğitim ve sağlık hizmetleri gibi temel kazanımlar bile dünya emekçileri için tüm ülkelerde tehdit altındadır. Tüm dünyada özelleştirme ve kamusal alanın tasfiyesi olarak yaşanan bu saldırı, sadece kamu emekçilerine yönelik değil, toplumun tüm kesimlerine zarar verecek kapsamlı bir içeriktedir. Türk devleti 1994 yılındaki ilk hali ile, bu anlaşma kapsamında çok geniş bir hizmetler alanını liberalizasyona açmayı taahhüt etti. 1994 yılındaki taahhütlerde verilen listeler ile Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın özel taahhütler listesindeki kapsama oranı yaklaşık %46.6 olup, gelişmekte olan ülkeler ortalamasının (%18) hayli üzerindeydi.

Dönemin hükümeti, 1995'te şu hizmet sektörlerinde taahhütte bulundu: Mesleki hizmetler (uzmanlık gerektiren hizmetler, bilgisayar ve ilgili hizmetler, diğer mesleki hizmetler); haberleşme hizmetleri (posta hizmetleri, kurye hizmetleri, telekomünikasyon hizmetleri; müteahhitlik ve ilgili mühendislik-mimarlık hizmetleri; eğitim hizmetleri (ilk, orta ve diğer öğretim hizmetleri, yüksek öğrenim hizmetleri);

çevre hizmetleri, kanalizasyon hizmetleri, çöplerin kaldırılması hizmetleri, sağlık-çevre ve benzeri hizmetler); mali hizmetler (sigortacılık ve sigortacılık ile ilgili hizmetler, bankacılık ve diğer mali hizmetler); sağlık ile ilgili ve sosyal hizmetler (hastane hizmetleri); turizm ve seyahat ile ilgili hizmetler (oteller ve lokantalar, seyahat acentaları ve tur operatörü hizmetleri); ulaştırma hizmetleri (deniz, hava, demiryolu ve kara taşımacılığı, adli hizmetleri).

Anlaşma imzalandıktan sonra eğer herhangi bir ülke yükümlülüklerinden kaçacak ya da yatırımcıların beğenmediği uygulamalara girişecek olursa, hizmet yatırımcılarına Dünya Ticaret Örgütü'nün Tahkim Kurulu'na gitme hakkı tanınıyor. Anlaşmada, yatırımcının potansiyel kar kayıplarının bile ev sahibi ülke tarafından karşılanması karar altına alınıyor (Çok Taraflı Yatırım Anlaşması MAI'de öngörüldüğü gibi.) Sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda dünya çapında getirdiği kapsamlı kurallar ile MAI anlaşması görüşmeleri gizlilik içerisinde sürdürüldü. Bu bilgilerin dışarıya sızması sonucu dünya kamuoyu gündemine geldi ve bu anlaşma karşısında dünya çapında bir tepki oluştu. Gelişmeler sonucu MAI, birçok taraflı yatırım anlaşması olarak imzalanmadı. Ancak DTÖ bünyesinde aynı hükümlere yönelik görüşmelerin, yatırım ve ticaret konuları başlığı altında sürdürülüyor olması, içeriğinden geri adım atılmadığının en büyük göstergesidir.

2000 yılı başından itibaren genişletilme müzakereleri yeniden başlatılan GATS anlaşması, artık dünya kamuoyunda çok daha yaygın olarak izleniyor. DTÖ üyesi devletlerin hükümetleri, bu müzakereler içerisinde en geç 30 Haziran 2002'ye kadar diğer ülkelerden liberalizasyona açılmasını talep edecekleri hizmet sektörlerinin listelerini tamamlayıp bildireceklerdi ve 31 Mart 2003 tarihinde de verilen yeni taahhütler netleştirilecekti. Ülkemizde de tüm dünyayla benzer bir şekilde GATS kapsamında verilen taahhütler gizlilik içerisinde hazırlanıyor.⁽⁶⁾

Personel rejiminin değiştirilmesine yönelik ilk çalışma 10 yıl öncesine dayanıyor. 1993 yılında "Devlet Personel Reformu İlkeler Taslağı" başlığı ile Devlet Bakanı Şerif Ercan döneminde kamuoyuna açıklama yapıldı. Daha sonra 1997 ve 1998 yılında yasa tasarısı Kalınma Planı esas alınarak hazırlandı. 1998 yılında hazırlanan taslakla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ortadan kaldırılarak yerine

"Memurlar Kanunu Tasarısı" ve "Memurlar ve diğer Kamu Görevlilerinin Mali, Sosyal Hak ve Yardımlarına İlişkin Kanun Tasarısı" adıyla 2 yasa taslağı hazırlanmıştır. Meclise sunulmayan taslak hayata geçirilmemiştir. Şu anda hazırlanan yasa tasarısına 98 yılındaki yasa kaynaklık etmiştir (7). Kamu Personel Rejim Reformu tasarısının bir gerekçesi de Türkiye-Kuzey Kürdistan'da memur sayısının fazla olduğu aldatmacasının getirilmesidir. Bunun böyle olmadığı aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi OECD ülkelerindeki memur sayılarının toplam nüfusa oranı açısından Türkiye en altlardadır.

OECD ÜLKELERİNDE MEMURLAR		
ÜLKE	MEMUR SAYISI	NÜFUSA ORANI %
Finlandiya	536.632	10,4
Fransa	4.819.300	8,2
Kanada	2.548.137	8,1
Macaristan	791.436	7,8
ABD	20.572.000	7,5
Çekoslovakya	715.858	6,9
İrlanda	235.326	6,2
Avusturya	441.560	5,5
Yeni Zelanda	205.305	5,4
Almanya	4.364.100	5,3
Hollanda	828.033	5,2
İtalya	2.275.946	3,9
İspanya	1.552.83	3,9
Türkiye (*)	2.143.206	3,2
Yunanistan	270.897	2,6

Kamu Personel Rejimi Reformu'nun daha sağlıklı tartışılabilmesi için bazı kavramları açıklayalım.

1) KAMU HİZMETİ

Kamu hizmeti toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamak için kamuya yönelik ve kamuya yararlı olan ve kamu kuruluşlarınca ya da kamu

kuruluşunun sıkı denetimi altında özel kişilerce üretilen mal ve hizmettir. Ülkemizde yürütme ve idarenin kamusal etkinliklerinin hukuki rejimi kamu hukukudur. Bir kamu hizmetinin özel kişilerce yerine getirilmesi düzenlenen kurallara bağlı olduğu gibi idari yarının denetimindedir.

2) KAMU GÖREVLİSİ

Asli ve sürekli kamu hizmetlerini genel idare esaslarına göre yürütülen, nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, haklar ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri yasayla düzenlenen kişilerdir. (Anayasa tanımı)

3) DİĞER KAMU GÖREVLİLERİ

İdarenin yürütmek zorunda olduğu asli ve sürekli kamu hizmetlerini, idarenin gözetim, denetim ve sorumluluğu altında yürüten ve karşılığında düzgün aralıklarla kendisine ödeme yapılanlar diğer kamu görevlileri sayılırlar (yargı görüşü).

4) SÖZLEŞMELİ PERSONEL

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 4. maddesinin B fıkrasında sözleşmeli personel, kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere bir meslek bilgisine ve ihtisasını ihtiyaç gösteren geçici işlerde, kurumun teklifi üzerine Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri alınarak Bakanlar Kurulunca geçici olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri olarak tanımlanmıştır.

657, 926, 2802, 2547 ve 2914 sayılı yasalarda memur statüsünün asıl olduğu, sözleşmeli personel uygulamasına istisna olarak yer verildiği görülmektedir. Ancak 1980'den sonra sözleşmeli statü hızla hukuksuzca yaygınlaşmaya başlamıştır.

Sözleşmeli statüyü yaygınlaştırmada ilk yasa 2333 sayılı yasadır. Bu yasa ile kadroya bağlanmış asli ve sürekli kamu hizmetlerinde sözleşmeli personel çalıştırmaya izin verilmiştir.

Kamunun yeniden yapılandırılması süreci ile birlikte birçok yasa ve KHK'ye sözleşmeli personel çalıştırılmasına izin veren hükümler konulmuştur.

Sağlık Hizmetleri Temel Yasası buna örnektir. Ayrıca 308 sayılı KHK ile, KİT'lerde memur istihdamına son verilmiştir. KİT'lerde sözleşmeli statünün esas olması hedeflenmiştir. KİT'lerde sözleşmeli personelle ilgili ana ilkeleri belirleme yetkisi YPK'na verilmiştir.

Sözleşmeli personelle KİT'ler arasındaki uyumsuzluklar adli yargıda çözülecektir. Yargının görüşü sözleşmeli personelin bir kamu görevlisi olduğu yolundadır. Şu gerekçeye dayanılmıştır; Hizmetin asli kamu hizmeti olması, onun sürekli olmasını da gerektirmektedir. Sürekli görevin ise sürekli çalışan, çalışma güvencesi olan personel ile yürütülmesi, hizmetin istikrarı açısından zorunludur.

Ülkemizde sözleşmeli personel uygulaması tam bir fiyaskoya dönüşmüştür. Üç tür sözleşmeli personel bulunmaktadır. 657 Sayılı yasanın 4/B maddesi hükmündeki sözleşmeli personel, 399 sayılı KHK kapsamında olan kadro karşılığı sözleşmeli personel, 4857 sayılı yasanın kapsamında bulunan sözleşmeli personel.

Bu farklı uygulamanın nedeni, sözleşmelilerin 657 sayılı kanunun iş güvencesi ve sosyal güvencesinden, işçi sayılmamaları sonucunda da sendika, TİS ve grev hakkından yararlanmamalarını sağlamaktır. Yani köle koşullarına sahip bir kamu çalışanı inşa edilmeye çalışılmıştır.

Sözleşmeli statüsünün yaygınlaştırılmak istenmesinin diğer gerekçeleri; Maliyet içindeki personel giderleri payını azaltmak, KİT'lerde çalışanların sayısını azaltmak, Bir kısım personele fazla ücret ödemek, Uyumlu ve sessiz bir personel kitlesi yaratmak. Sözleşmeli personelin yaygınlaştırılması Anayasaya aykırılık taşıdığı gibi uluslararası sözleşmelere de aykırıdır.

5. NORM KADRO

Neo-liberalizm sürecinin çalışma hayatı için, özellikle kamu sektörü için dayattığı saldırı programlarından biri de norm kadro çalışmalarıdır.

İlk uygulaması Milli Eğitim Bakanlığı'nda yapılmıştır. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın "Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Arttırılması Projesi ve Kamu Kesiminde Ücret Adaletinin Sağlanması" bölümünün "Amaç, İlkeler ve Politikalar" başlığında "Kamu kesiminin yeniden yapılanması sürecinde istihdamın sayı, nitelik, verimlilik ve ücret düzeyi bakımından sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için kamu

kesimindeki istihdamın gözden geçirilerek, kamu yönetiminin yeterli sayı ve nitelikte personelle donatılmasını ve personel kaynaklarının verimli ve yerinde istihdamını sağlamak üzere insan gücü planlaması yapılarak ve etkinliğin artırılması amacıyla iş analizlerine dayalı norm kadrolar hazırlanacak ve mevcut durumun olması gereken açısından değerlendirilebilmesi için kamu insan gücü envanteri çıkarılacaktır” denilmiştir.

Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü tarafından çıkartılan 1998/16 sayılı genelge ile Devlet Bakanlığı koordinasyonunda “norm kadroların tespit edilmesine dair esas ve usulleri belirlemek amacıyla” bir komisyon kurulmuş, kurumlara da gerektiğinde Devlet Personel Başkanlığı’nda teknik yardım olarak norm kadro sayılarını belirleme görevi verilmiştir. Norm kadro çalışmalarının nasıl yürütüleceği 2000/1658 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla çıkartılan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yapılacak Norm Kadro Çalışmalarında Uyulacak Usul ve Esaslar” çerçevesinde belirlenmiştir. Bunun için önce kurum analizleri arkasında iş analizleri yapılacaktır.

Norm kadronun asıl amacı iş güvencesinin kapsamını daraltmak ve “birkaç kişinin işini bir kişiye” yaptırmaktır. Ayrıca, düzenli istihdam ortadan kaldırılmakta, çalışanların görev yerlerinin değişmesine neden olacak “ihtiyaç” halinde çalışanların farklı yerlerde, bazen birden fazla işyerinde görevlendirildiği, işyerinin parçalandığı bir uygulama getirilmektedir.

6. YÖNETİŞİM (GOVERNANCE)

Neo-liberalizm her alana ilişkin politika oluştururken kamu yönetimini dışarıda bırakması düşünülemez. Kamu yönetiminde köklü bir değişim öngörülmektedir. Bu değişime göre devlet, kolektif hizmetleri sunan bir konumdan vazgeçerek, sermayenin taleplerine daha duyarlı olan bir konumu tercih etmektedir. Böylece devlet, birçok alandan çekilecek, bu alana bir takım devlet dışı mekanizmalar sokulmaktadır.

Kamu yönetimi üçlü bir model üzerine inşa edilmektedir. Devlet, sermaye ve sivil toplum kuruluşları üç ayağı oluşturmaktadır. Bu modele yönetim (Governance) denilmektedir.

Yönetişim : Çoklu aktörlerin rol aldığı ve hiyerarşilerin yerine karşılıklı etkileşimin belirlediği bir yönetim süreci olarak tanımlanmaktadır. Devletin bu süreçteki işlevi ise büyük ölçüde düzenleyicilik ve

çoklu aktörlerin birbirlerini bastırmadan iletişimde olabilmelerinin şartlarını hazırlamaktadır. Yönetişim merkezle yerel arasında bir hiyerarşi varsaymaktadır. Bu nedenle yerel düzeyde de benzer bir yönetim modeli önerilmekte yerel siyasetin de giderek çoklu aktör modeline koyması önerilmektedir.

Bu birbiriyle etkileşim halindeki süreçlerin ortak paydasını özetlersek; ulus devletin içinde belirlenen bir yerellikten daha özerk bir yerellik anlayışına geçiş, buna paralel gelişen bir eğilim olarak yerelin bir tüketim merkezli bir birim olmaktan üretim ve büyüme merkezli bir birim haline gelişi, beraberinde yerel devlet, sermaye ve yerel sivil toplum kuruluşları olmak üzere üçlü bir ittifak yapısının ortaya çıkmasıdır. Yerel yönetim olarak adlandırılan bu yeni yönetim modeli bir yapıdan çok bir sürece tekabül etmektedir. Bu tür bir modelin daha önceki dönemin devlet, sermaye ve örgütlü emek modeline dayanan bir modelin yerine, önerdiği model devlet, sermaye ve sivil toplumdur. Kentsel güç yapısı içinde bu modelin ne derece çalıştığı sorgulanabilir. Sermayenin kentler üzerinde hegemonyasını kurduğu bir dönemde örgütlü emek yerine yüzlerce birbiriyle ilişkisiz sivil toplum örgütünün konmasının güç dengelerini sermaye yönüne daha da değiştirdiği kuşku götürmez bir gerçektir.

Görüldüğü gibi yönetim olgusu, demokratiklik kisvesine bürünmüş, sermayenin egemenliğini kamu yönetiminde de pekiştiren bir yönetim tarzıdır. Bu paradigma, sınıfların mücadelesinin bittiği tezi üzerine kurulmuştur. Yönetişim, sınıf örgütü olan sendikaları devre dışı bırakmanın formüle edilmiş biçimidir.

7. PERFORMANSA DAYALI ÜCRET

Personelin değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar sendikalar platformlarından çok akademik çevrelerde ele alınmıştır. Özellikle kamu personelinin değerlendirilmesi ile ilgili çeşitli yönetimler geliştirilmiştir.

Akademik çevrede, personel yönetimi sisteminin değerlendirmenin temel amacı, örgütün başarılı olabilmesi için personelin ortaya koyması gereken çalışmanın değerini belirlemek olarak değerlendirilmiş ve amaçlar şöyle sıralanmıştır;

Personelin işinin gereklerini ne ölçüde karşılayabildiğini ve gelecek için performansında bir gelişme gösterip göstermediğini belirle-

mek, Personelin eğitim gereksinmelerini ortaya koymak, Daha fazla sorumluluk üstlenebilme gizilgücü (potansiyeli) olan personeli belirlemek, Ücret artışı ve ödüllendirme için bir dayanak ortaya koymak, Genelde yöneticilerle astları arasındaki iletişimi geliştirmek, performans hakkında geri bildirimde bulunmak, işleri, sorunları tartışmak, gelişmelere ilişkin önerilerde bulunmak için düzenli, programlı olanaklar sağlayarak özendiriciliği ve örgüte bağlılığı artırmak.

Performansa dayalı ücret ülkemizde özellikle 58. hükümet döneminde gündeme getirilmektedir. Aynı işi yaptıkları halde kişisel performanslarının farklı olması gerekçesi ile farklı ücret verilmesi söz konusu olacaktır. Çalışanların performansını ölçmek için bir çok yöntem geliştirilmiş olmasına rağmen bu yöntemlerde subjektif değerlendirmeler ortadan kaldırılamamaktadır. (8)

Kamu personel "reformu" nun götürdükleri:

1) Kamu hizmeti Bu yasayla birlikte kamu alanında bir daralma yaşanıp "Piyasa Devleti" ve yurttaş yerine "müşteri" kavramı getirilip devletin yurttaşlarına karşı anayasal görevi olan iş bulmak eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi olanaklar ortadan kaldırılmaktadır.

2) Kamuda fırsat eşitliği kavramının yerini, "parası olana iyi hizmet, olmayana hiç hizmet" almaktadır.

3) Zorunlu Emeklilik ile birlikte yeni personel alınmayarak iş yükü artırılıyor.

4) Kamu personelinin ücretleri ve kamuya yapılan harcama yeni liberal dönüşümü olumsuz etkilediği gerekçesiyle düşürülmektedir.

5) Esnek çalıştırma uygulanıp 657 sayılı memur kanunu kaldırılacak. Böylece sözleşmeli personel esas alınarak performansa dayalı ücret uygulamasına geçilecektir. Bizler 657 sayılı memur kanununun anti-demokratik bir muhteva taşıdığını yeni getirilen yasanın ise yıkım olduğunu buna karşı emekten yana oluşturulmuş bir iş yasasının yaşama geçirilmesini savunmalıyız.

6) Norm Kadro uygulaması ile iş güvencesini lağv edip, emek yoğunluğu yaratılarak kar amaçlanmakta ve çalışanların görev yerlerinin sürekli değişmesinden dolayı işyeri kavramı parçalanmaktadır.

Görüldüğü gibi kamu personel yasası çok önceden düşünülmüştür. Sermaye sınıfı için iştah kabartan yüz milyarlarca dolar kaynak getiren özelleştirmenin ayağını oluşturur. Yasa kamuoyuna kabul görme-

si için reform adı altında sunulmaktadır. Bu reform değil yıkımın sömürünün ta kendisidir. Sistem 10 yıl öncesinde düşündüğü tasarımı planlı ve sistematik bir şekilde yavaş yavaş kamuoyunun tepkisini çekmeyecek tarzda getiriyor. Tabii ki bunun için iş güvencesinin kapsamını daraltmak ve birkaç kişinin işini bir kişiye yaptırmak amaçlanmaktadır. Bu yasa bireyler arasında rekabeti güçlendirmek, bireyi yalnız ve bencil hale getirerek örgütsüzleştirmek demek olan "Toplam Kalite Yönetimini" getirmiştir. Bununla birlikte 1995 yılında okullarda toplanan katkı paraları eğitimde özelleştirmenin bir göstergesidir, memurların sayılarını; zorunlu emeklilik ve memur alımını Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) getirerek azaltmaya başlamıştır. Faşist sistemin kamu sektörü için dayattığı saldırı programları bununla bitmiyor. Bireysel performansa dayalı ücret sistemiyle adaletsizlik subjektif değerlendirilmelerle derinleştirilmek isteniyor. Bu ücret sistemiyle kamu emekçilerini birbiriyle rekabet ettirmeyi hedefliyor.

Yönetişim modeli ile de sözde bürokrasi lağv edilmekte yerine "bürokrasi, özel sektör-işveren, sivil toplum örgütü-TÜSİAD" gibi üçlü çete getirilmektedir. Ve kamuda çalışan memurlar artık 4857 sayılı iş yasasına tabii kılınmaktadır. Şeffaflık, hesap verebilirlik adı altında toplumun gözü boyanmaktadır.

Emekçiler için tam bir yıkım olan Personel Rejimi Yasası ile daha fazla ücret almak için birbirleriyle yarışan, birbirlerinin kuyusunu kazın, sorunlarına duyarsız hale getirilen insan kitlesi yaratılmak isteniyor. Kitleyi sendikasıylaştıran, örgütsüzleştiren, yalnızlaştıran, sömüren bu yasa egemenler için lezzetli büyük bir pastaya dönüşüyor. Bu pastadan emekçilere kırıntı bile düşmüyor.

KAYNAKÇA:

- 1) Türkiye MAİ ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubu
- 2) Prof. Dr. Birgül AYMAN – Evrensel Gazetesi 08.04.2003
- 3) TKY'nin içyüzü – EĞİTİM-SEN
- 4) Cengiz FAYDALI – YAPI YOL SEN
- 5) Birleşik Sendikalar Hareket Bülteni.
- 6) KESK Kamuda Esnek Çalıştırma ve TKY
- 7) İrfan KAYGUSUZ - Personel Değişim Yasası
- 8) Mehmet Cengiz FAYDALI – "Kamu Personel Rejimi Yasası teknik bir tartışma değildir."

İKİNCİ BÖLÜM

- 1- SENDİKALARA GENEL BAKIŞ
- 2- KAMU EMEKÇİLERİNİN GENEL DURUMU
- 3- TÜRKİYE-KUZEY KÜRDİSTAN'DA KAMU EMEKÇİLERİNİN ÖRGÜTLENME MÜCADELESİ
- 4- KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARINI KURUYOR
 - a) K.Ç.S.K.K. (Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonlaşma Kurulu) Dönemi.
 - b) Kamu emekçilerinin K.Ç.S.K.K. sürecinde ki başarısızlıkları
- 5- KONFEDERASYONLAŞMA SÜRECİ (KESK)
- 6- 4688 SAYILI KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKALARI KANUNU VE KESK'İN TAVRI
- 7- KESK DÖNEMİ GENEL DEĞERLENDİRMESİ
- 8- KAMU EMEKÇİLERİ VE YENİ DÖNEM
- 9- KESK ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE EMEKÇİLERİN ÇIKARLARINI ESAS ALMALIDIR
- 10- ESK (EKONOMİK VE SOSYAL KONSEY)
- 11- EMEK PLATFORMU
- 12- ÖNERİLER

SENDİKALARA GENEL BAKIŞ

Feodalizmin bağrında gelişen kapitalist üretim ilişkileri işçi sınıfını yarattı. Kapitalizm geliştikçe birbirini tanımayan insan yığınlarını istemedi de olsa biraraya getirdi. Biraraya gelen bu yığınlar arasında ilkin rekabet hakimdi, daha sonra ortak sorunlar ortaya çıktı. Sorunların çözümü için işçiler üretim koşullarına değil, üretim araçlarına karşı mücadeleye başladılar. Sanayi geliştikçe sayıca çoğalan ve gücünün farkına varan işçiler ilk örgütlenme araçları olan Sendikaları kurdular. Sendikaların kapitalizmle birlikte ilk çıkışları düzen dışı bir nitelik arz ediyordu.

Sendikaların ortaya çıktığı günden bu yana "Sendika Nedir?" sorusuna yanıt aranmış ve çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Tanımlar çeşitli olmasına rağmen üzerinde en çok ortaklaşılan tanımların bileşiminden şöyle bir sonuca ulaşmak mümkündür. Sendika, üyelerinin ekonomik, demokratik, özlük hak ve çıkarlarını koruyup, kollamak ve geliştirmek için mücadele eden sınıf örgütleridir. Sendikaların uzun süre hedefi, ücret ve iş gününün uzunluğu konusuydu. Sendikaların sadece ekonomik mücadele grupları mı, yoksa hem ekonomik hem de işçi sınıfının tam kurtuluşuna destek olan sınıf örgütleri mi olduğu tarihte hep karşı karşıya gelmiştir.

Bunlardan ilki sendikaları işçi sınıfının ekonomik ve siyasi mücadelesinin birleştirildiği bir zemin olarak görmeyen, sınıfı ekonomik mücadeleye hapsedmeye çalışan, sendikal eylemin kapsamını daraltan ve sendikaları burjuva partilerinin kuyruğuna hapsedmeye çalışan sınıf işbirlikçisi, revizyonist çizgidir. İkincisi, işçi sınıfının ekonomik ve siyasi mücadelesini birleştiren, sınıf işbirliğini reddeden ve sendikaları işçi sınıfı ideolojisine çekmeye çalışan devrimci, sosyalist çizgidir. Özellikle 18.yy sonlarına doğru başta İngiltere, Fransa, Batı Avrupa ve ABD olmak üzere sendikalaşma sürecine giren işçiler, ağır bedeller ödeyerek belirli haklara kavuştular. Sermayenin azgın saldırıları, sendikaları sermaye sınıfına karşı birer direniş merkezlerine dönüştürdü.

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da da işçi sınıfı ve sendikal hareketin eskilere uzanan bir tarihi bulunmasına rağmen, işçi sınıfının ciddi bir siyasal yoğunlaşmaya ve buna bağlı olarak sendikal hareketin kendisini hissettirmesi 1950 sonrasına tekabül eder. 1800'lü yılların sonlarından itibaren işçi birlikleri şeklinde sendikal nitelik taşıyan örgütlenmeler ve bunların bir dizi mücadeleleri olmuştur. Cumhuriyet tarihi tek partili

dönemde de işçi sınıfının örgütlenmesine karşı katı yasaklamalar getirmiştir. Önderlikleri yok edilmiş, işçi sınıfının gerçek örgütlülüğe kavuşmaması için sahte Komünist Partisi ve sahte sendikalar kurulmuştur. II. Emperyalist paylaşım savaşında, emperyalist güçler arasında faşist cephenin kesin yenilgisinde sosyalizmin ve devrimci güçlerin rolü büyüktür. Emperyalizm, sosyalizmin ve devrimci güçlerin dünya halkları üzerindeki etkisini kırmak için “demokrasi” savunuculuğuna soyundu.

ABD emperyalizmi öncülüğündeki emperyalist güçler, ülkemiz hakim sınıflarını da zorlayarak tek partili sistemden demokrasiye geçilmesini sağladı! Bunun nasıl bir demokrasi olduğu DP'nin 1950 ile 1960 yılları arasındaki iktidarı dönemindeki uygulamalarından anlaşılmaktadır. Bu dönemde işçi sınıfı uzun yıllardır süren örgütsüzlüğü ve dağınlığı gidermek için küçük küçük adımlar atmaya başladı, ekonomik ve demokratik haklar için yer yer sendikalaşma yoluna koyuldu. Ancak egemen güçler işçi sınıfının kendi örgütlülüğünü yaratmasına fırsat vermeden ülkedeki sendikal hareketi denetim altında tutmak amacıyla TÜRK-İŞ'i kurduttu. (31 Temmuz 1952)

TÜRK-İŞ Amerikan tipi sarı sendikacılığın ülkemizdeki örneği ve temsilcisi olarak örgütlenmiştir. TÜRK-İŞ'in tarihine bakıldığında üstlendiği görev; devamlı olarak işçi sınıfının mücadelesini engellemek, dar kalıplar içerisine sıkıştırmak, sınıf mücadelesini en geri mevzilere çekmek, kendiliğinden gelişen işçi hareketlerini de emperyalizmin çıkarlarına kanalize etmektir. Aynı zamanda resmi ideolojinin etkinliğini sağlamak, en ufak kıpırdanmalara ve ilerici düşüncelerin yayılmasına şiddetle karşı koymaktır. TÜRK-İŞ'in 15 yıl süren bu rakipsiz egemen durumu 1967 yılında kurulan ve ona alternatif olan DİSK'in kurulmasıyla bir ölçüde kırıldı diyebiliriz.

İşçilerin işverene ve hükümete karşı ekonomik, demokratik mücadelesinin bir aracı olma özelliğini taşıyan DİSK günlük mücadelelerde genellikle işçilerin yanında yer alırdı. Bu yönüyle DİSK'i TÜRK-İŞ'ten ayırmak gerekir. Çünkü DİSK TÜRK-İŞ'e göre daha ilerici bir karakter taşır. Ve yine DİSK'in işçilerin düzene karşı mücadelesini bir yere kadar örgütleyip desteklediğini söylemek gerekir. Bunlar DİSK'in olumlu yanını oluştururken, DİSK'in bir bütün olarak işçi sınıfının özellikle siyasi temsilcilerinden bir olmadığını ifade etmiliyiz. Çünkü DİSK düzenin tümüne karşı bilinçli siyasi mücadele verme yolunda herhangi bir çaba göstermediği gibi bu yönde gelişen çabalara da engel oluyordu. DİSK esasta devrimci değil, reformist bir

sendikaydı. 15-16 Haziran direnişi ve 12 Eylül faşist diktatörlüğü dönemindeki tavırları bunun en önemli örneğidir.

Mevcut durumda TÜRK-İŞ başta belirttiğimiz konumunu korumakla birlikte zaman zaman iktidara karşı emekten ve demokrasiden yana göstermelik çıkışlar yaparak tabanını korumaya çalışmaktadır. TÜRK-İŞ'in bu çıkışlarının bir nedeni de kendi varlık yokluk nedeni olan kamusal alanın hızlı bir şekilde tasfiye sürecine girmiş olmasındandır. Bir yandan özelleştirmeler, bir yandan da sendikasızlaştırma çabaları TÜRK-İŞ'in üye sayısını hızla eritmektedir. TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, TÜRK KAMU-SEN ve MEMUR-SEN gibi sendikalar burjuva kuyruğuna takılmış işbirlikçi faşist sendikalar.

DİSK ise kurulduğu yıllardaki durumunu dahi muhafaza edemeyerek “çağdaş sendikacılık” gibi burjuva bir anlayışın savunucusu haline gelmiş ve sınıf mücadelesinden kopmuştur.

1989 Bahar eylemlerinin yarattığı ruh ve havayla ortaya çıkan kamu emekçileri sendikalarının üst bileşeni KESK'te de bu anlayışı hakim hale getirmeye çalışan anlayışlar mevcuttur. Bu anlayışlar KESK'i fiili ve meşru mücadele hattından hızla uzaklaştırmakta, sınıf ve kitle sendikacılığı savunusuyla “çağdaş” sendika anlayışının paralelinde bir politika izlemektedir.

Durum böyleyken tarih, sendikaların başarısızlıkları yanında; ekonomik, demokratik, sosyal ve siyasi alanda da önemli kazanımlar elde ettiklerini göstermiştir.

Sınıf örgütü olarak doğan sendikalar neden bugün tıkanıklık yaşıyorlar?

1- Sendikaların kuruluşundan bu yana ulusal ve uluslararası ölçekte bir birliğin sağlanamayışı. Bağımsız sendikalarda çalışmak yerine 1924 yılları ile 1929-1934 arasında “Özgün” sendikaların kurulması. III. Enternasyonal'in sendikal hareketin parçalı olduğu ülkelerde fikir özgürlüğü ve nispi temsil ilkesine göre birlik kongreleri yapılarak dağınlığın birleştirilmesi projesinin yaşama geçirilemeyişi.

2- Burjuvazi ve siyasi iktidarın sendikalar üzerindeki artan baskısı, onları içten fethetmeleri, kendi güdümünde sendika kurmaları, sendikaları işlevsiz kılma çabaları.

3- Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla “Sınıf Mücadelesi Bitti” YDD, küreselleşme kavramları çerçevesinde sürdürülen gerici propagandanın insanlarda yarattığı psikolojik etki ve kırılmalar.

4- Sendikaların bir mücadele, hak alma aracı olmaktan çok, bir meslek ve geçim aracı olma anlayışının gelişmesi.

KAMU EMEKÇİLERİNİN GENEL DURUMU

Kapitalizmin ilk dönemlerinde devlet; kapitalist sınıfın egemenlik ilişkilerini korumak ve sürdürmek için siyasi ve ideolojik işlevlerle donatılmış çeşitli kurum ve kuruluşlara sahip olmakla beraber esas olarak ordu ve bürokrasiden oluşmuştur. Devlet, işlevlerini yürütmek için belirli ayrıcalıklarla donattığı ve böylece çıkarları emekçi kesimlerle çatışan bir “memur” örgütlenmesine gitti.

Kapitalizmin ilk yıllarında devletin asli görevlerini yapan bu çalışanlar, hem ücret hem de sosyal statüleri gereği özel konumları vardı. Egemenler bürokraside bir çatlak oluşmasını istemiyordu. Bunun için “memur” kavramı devletle özdeşleştirilmeye çalışılarak çalışanların emekçi kimliği perdelendi. Bu kesimler “Devlete hizmet”, “devlet görevlisi” olarak ve devletten yana, öteki emekçilerden ayrı oldukları bilinciyle eğitilmişlerdi.

Ayrıcalıkları mücadelesiz olarak elde eden bu kesimlerde sınıf bilinci yerine amirlere itaat, devlete sadakat, kapıkulu zihniyeti ve yaşam biçimi gelişti. Görevleri gereği emekçi kesim ve halkla karşı karşıya geldiler. (tahsildar, ormancı, güvenlik güçleri elemanları vb.)

Kamu emekçilerinde böyle bir durum ve ruhi şekillenme oluşmasına rağmen memur diye adlandırılan kesim, devlet denen işverene iş güçlerini satarak geçinen kesimdir. Devlet adına işe alma, işten atma, çalışma koşullarını belirleme ve devlet adına siyaset yapma yetkileri olanların dışındakiler işçi sınıfının kopmaz parçalarıdır. Bu anlamıyla ezici çoğunluğu emekçidir. Bu sınıfsal bir belirlemedir. Kamu emekçisi söylemini kullanmak doğru olmalıdır.

Hizmet alanlarının genişlemesi, devletin üretim sürecine girmesi, geniş hizmet sektörlerinde bizzat üretici durumunda olması, kamu emekçilerinin sayılarının giderek artması, var olan ayrıcalıklarını ve statülerini kaybetmelerini beraberinde getirdi. Kamu emekçileri ekonomik ve sosyal yönden daha kötü şartlara ve daha az ücretle çalışmaya mahkum edilmişlerdir. Bu durum, kamu emekçilerinin örgütlenme sürecini başlatmıştır.

Dünyada ve ülkemizde kamu emekçilerinin sendikalaşma mücade-

lesi, ülkelerin sosyo-ekonomik yapılarına bağlı olarak farklı zamanlarda olmuştur. İlk sendikal örgütler İngiltere, Fransa, İsveç ve ABD’de 19.yy sonlarında ortaya çıktılar. Sovyet devriminin ortaya çıkışı, 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı’nda saldırgan faşizmin yenilmesi, yeni sosyalist ve demokratik devletlerin kurulması ile örgütlenme faaliyetleri yaygınlık kazanmıştır. Genel olarak kamu emekçilerinin sendikal hak ve özgürlüklere kavuşmaları 20.yy ikinci yarısından sonra olmuştur.

TÜRKİYE-KUZEY KÜRDİSTAN'DA KAMU EMEÇİLERİNİN ÖRGÜTLENME MÜCADELESİ

Osmanlı İmparatorluğu merkezi feodal bir yapıya sahipti. Osmanlı memurları ekonomik güce ve eğitim olanağına sahip egemen sınıf kesiminden ve gayri-müslimlerden oluşuyordu. Bunlar emekçi kesime kapalı medrese, Enderun ya da Saray mekteplerinde eğitim almış insanlardı. Osmanlı memurlarının yaptıkları hizmet karşılığı kendileri için vergi toplama ayrıcalığına sahip özel bir konumları söz konusuydu. Böylece Osmanlı memurları ile emekçi halk arasında bağından beri bir karşıtlık oluştu. Sanayinin gelişmemesi, dışa bağımlılık ilişkilerinin gelişmesi, memurların gelirlerinde azalmaya yol açtı. Tanzimat dönemiyle bazı ayrıcalıklarını kaybeden memurlar, ağırlaşan ekonomik sorunlarını rüşvet ve kaçakçılıkla gidermeye çalıştılar.

Ülkemizde işçi sınıfının sendikalaşma hareketi gibi kamu emekçilerinin sendikalaşma hareketi de oldukça geç başlamıştır. Ancak, buna rağmen örgütlenme faaliyetleri 1900'lü yılların başından günümüze değin çok çeşitli evrelerden geçmiştir. Ülkemizde yaklaşık 100 yıldır örgütlenme faaliyeti sürdüren kamu emekçileri hareketi uzunca bir süre gerçek anlamda sınıfsal bir zemine oturtulamamıştır.

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da ilk memur örgütlenmesi 1908 yılında İstanbul'da Zeki Bey tarafından kurulan Muhafaza-i Hukuku Muallim Cemiyeti'dir. 31 Mart 1909'da bu cemiyet Hareket Ordusunca kapatılmış, başkanı olan Zeki Bey tutuklanmıştır. 1914 Yılında Muallimler Cemiyeti, 1921'de Türkiye Muallimler ve Muallimler Cemiyeti'nin kurulduğunu görüyoruz. Bu dönem içerisinde emperyalist işgali protesto, "Kurtuluş Savaşı"na yönelik örgütlenme çalışmaları başlamıştır. 1925 yılında öğretmenler ve demiryollarında çalışan emekçiler maaşlarının artırılması talebi ile Trabzon, Samsun ve Adana da yaptıkları grevler en önemli eylemlerdir.

1925-1950 yılları arasında önemli bir örgütlenmeye rastlanmıyor. Bu dönem kamu emekçileri "Dayanışma Cemiyetleri" biçiminde örgütlenmeyi benimsemişlerdi. Bunun nedenlerini şöyle açıklamak mümkün.

1925 yılında her türlü muhalefeti bastırmak amacıyla "Takrir-i Sükun Kanunu" çıkarıldı. Cumhuriyetin ilk kuruluşundan sonra işçi sınıfı içindeki en nitelikli vasıflı kesimleri memur adı altında ayırdı. 1926'da çıkardığı "Memurin Kanunu ve Maaş Kanunu" ile bu kesimlere önemli ayrıcalıklar tanıdı.

Devlet, bu kesimi diğer emekçiler üzerinde baskı unsuru olarak kullanmıştır. İşçiler sendikalaşma mücadelesinde bu kesimden destek alamamışlardır. Kamu emekçileri "memur" zihniyeti ile devletle özdeşleştirilmiş, halka yabancılaştırılmıştır. 1950'den itibaren kamu emekçilerinin ekonomik durumları giderek bozulmuş, toplum içindeki konumları zayıflamıştır. 1961 Anayasası kamu emekçilerine sendikalaşma hakkı tanıdığı halde 1965 yılında yapılan düzenlemeye kadar sendikalaşma gerçekleştirilememiştir.

1965 yılında çıkarılan 624 sayılı "Devlet Personeli Sendikaları Kanunu" adı sendika, kendisi meslek odası olan örgütler ortaya çıkardı. Bu yasa kamu emekçilerine;

- Toplu sözleşme ve grev yapmayı,
- İşçi sendikalarına girmeyi,
- Siyasi partilere üye olmayı, desteklemeyi ya da karşı çıkmayı,
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmayı yasaklıyordu.

Bu yasaklara karşı mücadele veren sendika yöneticileri üzerinde baskılar oluşturuluyor. Bu yetmiyormuş gibi sürgün ediliyor, hatta işten atılabiliyorlardı.

1965-1970 yılları arasında tüm işkollarında, iş yerlerinde ve meslek düzleminde bazı istatistiklere göre 500'ün üzerinde sendika kurulmuştur. Ayrıca TÜRK PER-SEN (Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu) TDPS-KON (Türkiye Devlet Personeli Sendikaları Konfederasyonu) adıyla iki büyük konfederasyon kurulmuştur. Sendikalar içerisinde TÖS ve İLKSEN en etkili ve kitlesel sendikalardı. İki sendikanın birlikte örgütlendikleri 15-16 Aralık 1969 "Büyük Öğretmen Boykotuna" öğretmenlerin %80'i katılmıştır. Bu sendikalar 61 Anayasası ve resmi ideolojiyi savundukları gibi işyeri ve meslek esasına dayalı örgütlenme, emekçi kimliği yerine mesleki kimliğin öne çıkması, işçi sınıfı hareketi ile dayanışma içerisine girilmemesi gibi özellikleri bünyesinde barındırıyordu.

12 Mart darbesinden sonra yapılan Anayasa değişikliği ile kamu emekçilerinin sendikalara üye olması yasaklandı. Mevcut sendikalar kapatıldı. Ülkede gelişen toplumsal muhalefet sindirilmeye çalışıldı. 1971 yılından itibaren sendikal faaliyetlerin yasaklanması, kamu emekçilerini derneklerde örgütlenmeye yöneltmiştir.

1970-1980 yılları arasında TÖB-DER, TÖM-DER, TÖS-DER, MEM-DER gibi işkolu düzeyinde ve tüm çalışanların birlikte oldukları TÖM-DER gibi örgütlenmeler yaratılmıştır. Bu dönemdeki örgütlenme şiarı "Demokrasi, İnsan Hakları" başta olmak üzere "Grevli Toplu Sözleşmeli Sendika Hakkı" talebi olmuştur. Bu dönemde kamu emekçileri ve örgütleri toplumun bilinçlendirilmesi ve aydınlatılmasında, kendi dışındaki emek güçleri ile dayanışma içinde bulunarak toplumsal muhalefetin yükselmesine önemli katkılar sunmuştur. Faşizme ihtar eylemi, DGM'lere Hayır, Maraş Katliamını protesto eylemleri ve 1 Mayıslar...

12 Eylül faşizmi, kendi parlamentosunu, siyasi partilerini kapatarak kendi hukukunu bile ortadan kaldırdı. Başta sendikalar olmak üzere Demokratik Kitle Örgütleri'nin faaliyetine son vermekle kalmarak yönetici ve üyeleri gözaltına aldı ve tutukladı. Ülkede geniş halk kesimlerini de içeren yoğun bir baskı dönemi yaşandı. İşkence günlük yaşamın bir parçası haline geldi. Sınıf hareketi, 12 Mart'tan çok daha farklı olarak büyük bir yenilgi aldı.

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARINI KURUYOR

80'li yılların sonlarına doğru toplumun çeşitli kesimlerinin bir toplanmaya ve taleplerini seslendirmelerine tanık oluyoruz. Yüksek öğrenim geçliğinin demokratik ve akademik mücadelesi, işçilerin bahar eylemleri, Kürt ulusal hareketi ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin gelişimi bu dönemin önemli toplumsal olaylarıydı.

Geçmişte örgütlenme tecrübesine sahip, demokrasi mücadelesine önemli katkıları olan kamu emekçileri ülkedeki bu gelişmeler ışığında sendikalaşma sürecini başlattılar.

1982 Anayasası yasaklarla dolu olmasına rağmen memur sendikalarının kurulmasını yasaklayan bir madde yoktu. Akademisyenlerin bu durumu tespit etmesi konuya duyarlı olan kamu emekçilerini harekete geçirdi. 16-17 Nisan 1988'de İstanbul'da "Türkiye Kamu Çalışanlarının Sendikal Hakları ve İsveç Örneği" sempozyumu yapıldı. 22-24 Eylül 1989'da Eğitim-Der Ankara'da, Kamu Çalışanları Sendikal Haklar Sempozyumu düzenledi. Bu toplantı ve tartışmalardan çıkan sonuç varolan Anayasaya göre kamuda çalışan memurlar Anayasadaki bu boşluktan yararlanarak sendika kurabilir görüşü çıktı. Yerel Yönetimler İşkolu'nda SYK (Sendika Yürütme Komitesi) Eğitim İşkolunda SHK (Sendikal Haklar Komisyonu) kuruldu. Fiili olarak örgütlenme, hukuksal mücadele ve meşru eylemler başladı.

Sendikal hareketin başlatılmasında şu noktalar anlam kazanmıştır;

- 1- İş kolu temelinde örgütlenmek
- 2- Grevli toplu sözleşmeli sendikal hak
- 3- İcazetçi değil, meşru ve fiili mücadele
- 4- Mücadeleyi ortaklaştırarak dayanışma anlayışı ile sürdürmek. KÇP (Kamu Çalışanları Platformu) bu amaçla kurulmuştur.
- 5- Sendikal mücadeleyi demokrasi mücadelesi ile bütünleştirme.

Kamu emekçileri örgütlenme taleplerini, haklılıklarını çeşitli platformlara taşıdı. Kamuoyunu aydınlatma çalışmaları, çeşitli eylem ve etkinliklerle (Temmuz eylemleri) seslerini duyurmaya çalıştılar. Demokratik kurum ve kuruluşlardan destek aldılar.

Sendikaların kurulmasıyla birlikte gelebilecek saldırıları püskürtecek, sendikalar arasındaki organizasyonu sağlamak, daha doğrusu güçleri birleştirmek amacı ile 24 Şubat 1990'da tüm işkollarında faaliyet gösteren fiili kurumlar il düzeyinde bir araya gelerek "İl Kamu Çalışanları Sendikal Haklar Platformu" oluşturuldu.

28 Mayıs 1990'da EĞİT-İŞ Ankara'da, 13 Kasım 1990'da EĞİT-SEN İstanbul'da, 19 Şubat 1990'da GENEL SAĞLIK -İŞ Ankara'da, 26 Ekim 1990'da SAĞLIK-SEN İstanbul'da, 26 Ekim 1990'da BEM-SEN İstanbul'da, 20 Aralık 1990'da TÜM BEL-SEN İstanbul'da, 10 Aralık 1991'de DEM-SEN Ankara'da, 11 Ocak 1991'de TÜRK SAĞLIK-SEN İstanbul'da sendikaların tüzel kişiliği için başvuru yaptılar.

Sendikalar kuruluşu ile birlikte Türkiye-Kuzey Kürdistan ve Dünyada yaşanan olaylara karşı duyarlılığını göstermiştir. Bu konuda somut eylemlerde yapmıştır. 30 Ocak 1991'de Ortadoğu'daki emperyalist saldırganlığa karşı eylemler yapıldı. 8 Mart "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" bir haftalık etkinliklerle kutlandı. Zonguldak Maden işçilerinin direnişi desteklendi. 1 Mayıs'ta toplumsal muhalefetteki yerini aldı.

Siyasal İktidar sendikaları yasadışı ilan ederek tanımadı, yoğun bir baskı ve sindirme politikası izledi. Demokratik ve hak arama eylemlerine müdahale etti. Coplanan memurlar toplumun bütün kesimlerinde konuşulur oldu. 28 Şubat 1991 tarihinde İçişleri Bakanlığı Valiliklere bir yazı göndererek "memur sendikalarının yasal olmadığını" bildirdi. 16 Mart 1991 günü TÜM BEL-SEN, BEM-SEN, EĞİT-SEN, TÜM SAĞLIK-SEN, SAĞLIK-SEN, KAM-SEN (Bem-Sen ve Sağlık-Sen'nin üst örgütlülüğü olan sendika) Genel Merkezleri mühürlendi. Mühürlenilen sendikalar Eylem Birliği Platformu oluşturdu. 20 Mart'ta İstanbul Valiliği önünde Kitlesele Basın açıklaması yapılarak olay kınandı. Mühürlerin söküleceği sloganlar atıldı. Diğer bir çok ilde de aynı içerikte eylemler yapıldı. Yapılan gösterilere polis saldırdı. Onlarca kamu emekçisi yaralandı ve gözaltına alındı. Eylem Platformu'nda bazı grupsal tavırların öne çıkması nedeni ile ayrışma oldu. TÜM BEL-SEN, EĞİT-SEN, TÜM SAĞLIK-SEN Eylem Birliği Platformu'nu sürdürdüler. Sultanahmet'te oturma eylemi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde eylemleri ile mücadeleye devam edildi. 1991

Temmuz maaş zamlarını aktif şekilde protesto etmek için 20.000 (yirmi bin) imzalı dilekçe ile Ankara'da TBMM Başkanlığı'na verilmek üzere 2 Temmuz 1991'de illerden çıkış yapıldı. İstanbul'da polis otobüslere el koydu.

97 kişi gözaltına alındı. Sonrasında birkaç yeni otobüs kiralanarak Ankara'ya gidildi. Ankara girişinde tespit edilen otobüsler durduruldu, saatlerce süren mücadele sonunda 60 kişi gözaltına alındı. Polis barikatını aşan kitle Ankara'da tüm baskılara rağmen eylemi başlattı. Polis eylemi dağıttı, onlarca kişi yaralandı ve 27 kişi gözaltına alındı. Kamu emekçileri bu eylemle özgüvenini kazanmış, direnmeyi öğrenmiştir, meşru mücadele hattını çizmede önemli bir adım atmıştır.

İstanbul 3. İdare Mahkemesinden sendika merkezlerinin mühürlenmesi ile ilgili olarak yürütmeyi durdurma kararı çıktı. 16 Eylül 1991'de kadrosal kitleyle sendikalarda bulunan mühürler sökülerek fiilen sendikalara girildi.

TÜM BEL-SEN'in 1. Genel Kurul yapma girişimi karşısında devlet, ihtiyati tedbir kararı koydu. Sendikanın açtığı karşı dava kazanıldı. 23 - 24 Kasım 1991'de Ümraniye Belediye Salonu'nda 1970'ten sonra ilk kez Kamu Emekçileri Sendikası kongresini yaptı.

KÇP, KÇSP dönemlerinde yapılan diğer eylem ve etkinlikleri şöyle sıralayabiliriz;

21 Aralık 1991 Grevli, Toplu Sözleşmeli Sendikal Hak talebi için Sultanahmet'te eylem, 3 Ocak 1992'de tüm işyerleri önlerinde T.İ.S. ve grevli sendikal hak için safları sıklaştırma çağrısı yapıldı. 7 Ocak 1992'de TÜM BEL-SEN yarım gün iş bıraktı. 26 Ocak 1992'de 12 Eylül 1980'den sonra ilk defa Kamu Emekçileri Sendikaları yasal miting yaptı.

TÜM BEL-SEN kuruluş sürecinden iki yıl sonra T.İ.S. masalarına oturma hazırlıkları içine girdi. Egemenler genel seçim propagandalarında memurlar için geniş vaatler verip bir beklenti içine soktular. Memur sendikaları bu olumsuzluğu aşmak zorundaydı. Hakkın verilemeyeceğini, hakların mücadele ile alınacağını belirtmeli ve uygulanmalıydı. "T.İ.S.'lerle fiili durum yaratılacak, eğer uyulmazsa bakanlık kapısına dayanılacak ve tüm Kamu Emekçileri Sendikaları ile birlikte savunulacak." belirlemesi yapıldı.

Bu belirleme, fiili durum yaratma, kamu emekçileri sendikalarının birlikte hareket etmesi açısından doğrudur. Bu durumun yaşam bulamamasından ötürü T.İ.S.'ler süreç içerisinde "İyi Niyet Sözleşmeleri" oldu.

26 Ocak 1992'de İstanbul'da miting, 8 Ocak 1992'de Başbakan Süleyman DEMİREL'le görüşme, 15 Şubat 1992'de Ankara'da miting, 1 Mayıs 1992'de Gaziosmanpaşa meydanında kitlesel kutlama, hükümetin çıkarmaya çalıştığı Grevsiz, T.İ.S.'siz Sendika yasasını protesto etmek için 16 Haziran 1992'de K.Ç.S.P.'ye bağlı sendikaların genel başkanları değişik illerden Ankara'ya yürüdü. 22 Haziran 1992'de yaklaşık 30.000 (otuz bin) kişilik kitle ile talepler Çalışma Bakanı'na iletildi. 4 Aralık 1992'de 21 Aralık eylemi öncesi bölgesel mitingler yapıldı. 21 Aralık 1992'de K.Ç.S.P. Başbakanlık önünde ILO sözleşmelerinin uygulanması ve Danıştay kararıyla durdurulan genelge ile ilgili olarak dönemin Başbakan yardımcısı Erdal İNÖNÜ ile görüşme yapıldı. Tahminen 15.000 (onbeş bin) kişinin katıldığı bir kitlesel eylem yapıldı. Görüşme sonrası binadan çıkan İNÖNÜ kitle tarafından protesto edildi. Başbakan DEMİREL programı olmasına rağmen kitle dağılmadan binadan çıkmadı. Eylemin yasadışı olduğunu savundu. 1 Temmuz 1993'te beş koldan başlayan yürüyüş 3 Temmuz 1993'te Ankara'da faşizme, gericiliğe, şeriata karşı gösteriye dönüştü. (2 Temmuz 1993'te Sivas Madımak Otelinde 37 aydın, sanatçı, yazar yakılarak katledilmiştir.) 6 Temmuz 1993'te Sultanahmet'te Sivas katliamını protesto etmek amacıyla yapılan gösteriye polis saldırdı, Çok sayıda yaralı ve gözaltı oldu. 15 Temmuz 1993'te K.Ç.S.P. Türkiye-Kuzey Kürdistan genelinde iş bıraktı. Katılım yüksek oldu. Ankara'da büyük bir gösteri yapıldı. Kitle Başbakanlığa yönelince polis panzerlerle müdahale etti. Kızılay'da iki saat süren direniş sonucunda kitle dağıldı. 26 Temmuz 1993'te Maliye işkolunda yine Türkiye-Kuzey Kürdistan çapında etkili iş bırakma gerçekleştirildi. KDV ödemelerinin son günü olması nedeniyle devlet tam anlamıyla felce uğradı. 29-30 Temmuz 1993'te Kamu Emekçileri iş bırakma ve vizite eylemi yaptı.

5 Nisan 1994'te % 50 devalüasyonla ekonomik paket açıldı. Dönemin başbakanı Tansu ÇİLLER'di. Grevli, T.İ.S.'li sendikal hak-

kın kullanılması için K.Ç.S.P. Başkanlarının 25 Mayıs 1994'te başlattıkları açlık grevinde gözaltına alınınca, sekreterler açlık grevine devam etti. Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın her tarafından başlayan yürüyüşler 28 Mayıs 1994'te Ankara'da geniş katılımli fiili mitinge dönüştü. Bunca saldırılara rağmen istendiğinde nefer yapılabileceğini kamu emekçileri pratikte yaşayarak gördü.

a) K.Ç.S.K.K. (Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonlaşma Kurulu) Dönemi:

9 Temmuz 1994'te K.Ç.S.P. ve Ankara Merkezli EŞGÜDÜM Ankara'da bir araya gelerek K.Ç.S.K.K.'yı oluşturdular. 20 Temmuz 1994'te ülke genelinde eylem yapıldı. İşçiler işyerinde kalarak iş bıraktılar. Kamu Emekçileri ise alanlara çıkarak Basın Açıklamaları yaptılar. Bu genel eylem işçi ve kamu emekçilerini buluşturan bir eylem oldu. K.Ç.S.K.K.'nın aldığı karar doğrultusunda 20 Aralık 1994'te iş bırakma eylemi yapıldı. Eylem çok başarılı geçti. Bir milyon kişinin iş bıraktığı tahmin ediliyor. Eylem sonucunda otuz bin kamu emekçisine ceza verildi. 12 Mart 1995'te Gazi'de karanlık güçler onlarca yurtseveri, devrimciyi, halktan insanı katletti. 15 Mart 1995 günü K.Ç.S.K.K. Başkanlar Kurulu toplanıp 18 Mart 1995'te Başbakanlığa yapılacak yürüyüşü Gazi Mahallesi olayları gerekçe gösterilerek ertelendi. Adına da "Yurtseverlik Sorumluluğu" denildi. 20 Mart 1995'te 09.00-11.00 arası Gazi olaylarını protesto etmek için iki saatlik iş bırakma, cenazelerin bulunduğu yerlerde katılabilecek şubelerin cenaze törenlerine katılmaları kararı alındı. (12 Mart 1995'te Gazi'de karanlık güçler onlarca Yurtseveri, Devrimciyi, Halktan insanı katletti.) K.Ç.S.K.K. daha evvel kararı alınmış yürüyüşü "Yurtseverlik sorumluluğu" adı altında erteleyeceğine, yürüyüşü bu olayları kınayan ve protesto eden bir yürüyüşe dönüştürmesi gerekirdi. Bu K.Ç.S.K.K.'nin yaşadığı, tarihin en büyük kırılma noktasıydı.

Kamu emekçilerine yönelik saldırı, sürgün ve soruşturmalara karşı, yüzdelik zamlar değil, toplu sözleşme masasına oturmak için 20 Nisan 1995'te bir günlük iş bırakıldı. Başbakan DEMİREL'in "Ben devleti felç ettirmem" tehdidine karşı eylem yapıldı. Daha önce yapılan iş bırakma eylemleri kadar katılım olmasa da her türlü tehdide rağmen eylem başarıyla gerçekleşti.

Grevsiz, T.İ.S.'siz bir yasanın meclise getirilmek istenmesi nedeniyle 16-17 Haziran 1995'te Kızılay'da iki gün oturma eylemi yapıldı. Oturma eyleminden önce K.Ç.S.K.K. yöneticileri Ankara Güvenpark'ta çadır kurarak iki günlük açlık grevi ile gündemi kamuoyuna aktardılar. Katılım yüzbinin üzerindeydi. Kitlede eylemin pazartesi gününe sarkma istemi olmasına rağmen (hatta alanda bir kısım kamu emekçisi tarafından yürüyüş yapılarak "Gemileri yaktık geri dönüş yok" sloganları atıldı) yöneticiler eylemi bitirme kararı aldılar. Eylemin hazırlanmasında esas olarak bir radikallik yoktu. Eylemi anlamlandıran katılımın yüksekliği, kitlelerin kararlı, coşkulu olması ve eylemi sürdürme arzusuydu.

Güven parkta oturma eylemi yapan K.Ç.S.K.K. yöneticileri yaptıkları açıklama ile dönemin başbakanı ile görüşmek istediklerini; görüşme sonucunda taleplerinin kabul edilmesi durumunda eylemi bir şölene dönüştüreceklerini belirttiler. Ancak görüşme Başbakanla değil, dönemin İçişleri Bakanı Nahit MENTEŞE ile gerçekleştirildi. K.Ç.S.K.K. sözcüsü bakana yürüyüşe müdahale edilmemesini hükümet adına kendisinden garanti verilmesini istedi. Bakanda "Yarınki demonstrasyondan vazgeçin" dediğini ve görüşme sonucunda belirli güzergahların yürüyüşe açıldığını ve bu görüşmenin günlük gazete köşe yazılarına kadar yansıdığına şahit olundu, yöneticilerin eylemi sürdürmeme kararı İçişleri Bakanı ile yapılan görüşmelerin kamuoyuna yansımaları neticesinde ortaya çıktı. Eylemin bu şekilde sonuçlandırılması, kamu emekçilerinde güvensizlik, mücadele sürecinde de önemli bir kırılma noktası oldu. Eylem sonucu yöneticiler gözaltına alındı, ülke genelinde yapılan eylemler sonucu yöneticiler serbest bırakıldı.

K.Ç.S.K.K. döneminde önemli kırılma noktaları olmasına rağmen şu noktalarda doğru bir hat izlendi.

- * Sürecin başında belirlenen ilke ve değerlere bağlı kalınması,
- * Karar süreçlerine kitlelerin katılımı ve bu kararların arkasında durulması,
- * Grup çıkarlarından ziyade genel çıkarların benimsenmesi,
- * Güven ortamının yaratılması, ortak hedeflere ortak mücadele ile ulaşılabileceğinin bilince çıkarılması.

* Devrimci demokratik değerlerin korunması, yozlaşma- çürümenin etkili olmayışı

* Sendikaların daha özgür ve kendi iradeleriyle hareket etmeleri. Dışarıdan dayatmaların fazla olmayışı. Birlikte üretme, birlikte çalışma ve paylaşım düşüncesinin kitlelerde karşılık bulması.

b) Kamu emekçilerinin K.Ç.S.K.K. sürecindeki başarısızlıkları:

Kamu emekçileri belirli bir kitlelilik yakalamalarına rağmen kitlesel bir bilinç sıçraması yaratamadılar. SHP'nin içinde bulunduğu koalisyon hükümetine belirli oranda bel bağlandı. Yapılan üyeliklerin büyük bir kısmı hatır gönül ilişkileri ile yapıldı. Uzun süre aidatlarını ödemeyen üyeler çoğunlukta idi. Sendika yöneticileri ve kadrolar bu sorunu çözemedi. Hep durumu idare etmekle geçiştirdi. Sırf "üye çoğunluğuna sahip olalım, T.İ.S. yaparız, kısa sürede maddi kazanımlar elde ederiz" beklentisi içine girildi. Hak kazanmanın bedel ödemeyi gerektirdiğini yeterince bilince çıkaramadılar, işyeri örgütlülükleri yaratılmadı, mücadele yerleri iş yerleri olmadı; alanlar oldu, alan mücadeleleri işyerlerinde çalışanlarda yavaş yavaş kopmaya başladı. Alan eylemlikleri de kadro eylemliklerine dönüştü. Bu örgütsüzlük programsızlık, çalışanlardan kopukluk, yöneticilerde ve kadrolarda bürokratiye doğru bir yönelme oldu.

KONFEDERASYONLAŞMA SÜRECİ (KESK)

K.Ç.S.K.K., kamu emekçilerinin sendikal mücadelesinde önemli işlev gördü. Sendikalar genişleme ve işkolu sorunlarıyla yakından ilgilenirken, demokrasi mücadelesine önemli katkılar sundu. Fakat sendikalar henüz kurumsallaşmayı sağlamış değillerdi. Deneyimsizlikten kaynaklı sorunların yanı sıra organlar arası ilişkiler, işyeri örgütlülüğü, düzenli bir yayın organı ve hukuksal sorunlar da devam etmekteydi.

Hükümet tarafından sendika yasa tasarısının gündeme getirilmesi ve en fazla üyeye sahip konfederasyona yetki verileceği konusu sendikalarda alelacele bir konfederasyonlaşma sürecini gündeme getirdi. Oysa sendikaların yeni ayakları üzerinde durmaya ve gelişmeye başladığı bu dönemde acele etmeye gerek yoktu. Çünkü sendikalar güçlü olduğu oranda güçlü konfederasyonlar yaratılır.

25-26 Şubat 1995'te 28 sendikadan delegelerin katılımıyla Ankara'da kurultay yapıldı. Kurultayda Konfederasyon kurulması kararı alındı. Hazırlıklar tamamlandı. 11-12 Kasım 1995'te beşyüz delegenin katılımıyla Ankara'da "Konfederasyonlaşma, Tüzük ve Kuruluş Kurultayı" yapıldı. Kurultayda örgüte emek verenlerin öneri ve düşüncelerini sunmalarına fırsat verilmeyişi, konuşmalara baraj konulması demokratik bir tutum değildi. Yönetimi oluşturacak anlayışlar, kendileri konuştu ve oylayarak tüzük kabul edildi. Burada sorun tüzüğün olumlu olup olmamasından çok kurultayın demokratik işleyişten uzak oluşuydu. Zaten bir çok anlayış delege sürecinde devre dışı bırakılmıştı. KESK'in kuruluş dönemindeki sıkıntılar uzun süre devam etti.

8 Aralık 1995'te KESK resmi kuruluş başvurusunu İstanbul'da yaptı. Kuruluşuyla birlikte toplumsal muhalefetin çekim merkezi oldu. Toplumda saygın bir yer edindi. Diğer sendikaların sempati duyduğu mevcut konfederasyonları işçi ve emekçi nezdinde gölgede bırakan bir konuma gelmeye başlamıştı. KESK kuruluşu ve mücadelesiy-le geleneksel sendikacılığı ret eden, alternatif bir sendikal hareketin öncüsü olarak doğmuştu.

KESK; 19 Aralık 1995'te Kürt ulusal hareketinin gerçekleştirdiği ateşkes ile ilgili, 6 Ocak 1996'da Ümraniye Hapishanesi'nde katledilen tutuklularla ilgili, 9 Ocak 1996'da Gazeteci Metin GÖKTEPE ile ilgili, 13 Ocak 1996'da gözaltında kayıplarla ilgili oturma eylemine

katıldı ve 22 Ocak 1996'da Şırnak Güçlükönak'ta 11 köylünün katledilmesi ile ilgili basın açıklamaları yaptı. 8 Nisan 1996'da KESK, Başbakanlığa T.İ.S. için çağrı yaptı. 13-14 Nisan 1996'da 16 ilde "Barış, Demokrasi, Sendikal Hak ve Özgürlükler" mitingleri yapıldı. Bu mitingler 18 Nisan 1996'da yapılacak iş bırakmanın hazırlayıcısı oldu. Hükümetin KESK'le görüşmek istememesi üzerine 18 Nisan 1996'da 1 günlük iş bırakma eylemi yapıldı. Onbinlerce kamu emekçisi alanlara çıktı. Eylem sonrasında yine ceza, sürgün ve baskılar devam etti. 1996 1 Mayıs KESK, DİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ tarafından alanlarda kutlandı. İstanbul'da Kadıköy'de yüzellibin civarında katılımı kutlandı. Sabah arama noktalarında başlayan provakasyon akşama kadar devam etti. Üç emekçi katledildi, yüzlerce kişi tutuklandı. Miting sonrası "Terörle Mücadele Yasası" ağırlaştı. Acı reçete adı altında emekçilere ekonomik yük getirildi. Toplumsal muhalefet sindirildi. 8 Haziran 1996'da Habitat II toplantısı sırasında Beyoğlu'nda gösteri yapıldı, bin civarında kamu emekçisi gözaltına alındı haklarında davalar açıldı. KESK 16-17-18 Ağustos 1996'da İstanbul'da 1. Olağan Genel Kurulunu yaptı. 19 Ekim 1996'da bölgesel mitingler yapıldı. 14 Aralık 1996'da yapılan "Demokratik Devlet, Halkçı Bütçe" mitingine yüzbin civarında kitle katıldı.

KESK 1997'de hükümetin önemli memur, önemsiz memur ayırımına, sürgünlere, Temmuzdaki % 35'lik zamlara karşı basın açıklamaları, 1 Mayıs Mitingi ve DKÖ'lerle birlikte "Demokrasi için çetelelere karşı Suşurluk'tayız" mitingi yapıldı. 1997'de yapılan en etkili eylem % 30'luk zamlara karşı grevli, TİS'li sendika için 11 Aralık 1997'de 1 günlük iş bırakma eylemi oldu. Yaklaşık bir milyon emekçi iş bıraktı, eylem genel anlamı ile başarılı oldu.

Merkezi hükümet 1998 başlarında kamu emekçileri için çıkarmayı düşündüğü grevsiz, TİS'siz sendika yasasını yine meclise getirdi. KESK GYK'sı yasaya karşı ne yapacağı konusunda tartışma yaptı. Sert geçen tartışma sonunda çoğunluğun isteği ile Ankara'ya yürüyüş kararı çıktı. Ancak pratikte işyerlerinde bu yönlü yoğun çalışma yapılmadı, hatta Ankara'ya gidilip gidilmeme konusunda iş yerlerinde ve kadrolarda tereddüt yaşandı. 4 Mart 1998'de 25-30 bin civarında kamu emekçisi Ankara Kızılay'a çıktı. Polisin uzun süre psikolojik baskı ve tehdidine karşı kitle dağılmadı, kararlılığını gösterdi. Bunun

üzerine polis gaz bombaları dahil, kamu emekçilerine karşı korkunç bir saldırıya geçti. Karşı direniş gösterildi. Kamu emekçileri alanı boşaltmak zorunda kaldı, ancak Kızılay'ı terk etmedi. Eyleme devam edeceklerini sloganlarla belirttiler. KESK GYK'sı akşam 20.30'da toplanıp "Ankara'dan dönüp eylemi bütün yurda yayma" kararı aldı. Bu karara rağmen önemli bir kitle Ankara'da kalıp 5 Mart'ta tekrar alana çıktı. Olayları protesto için 5-6 Mart'ta iş bırakıp başta İstanbul olmak üzere (12 Eylül 1980 darbesinden sonra Taksim Meydanı'nda ilk olarak kamu emekçileri fiili olarak kitlesel basın açıklaması yaptılar) Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın her tarafında alanlara çıkıldı. Kitlenin bunca kararlılığına rağmen KESK yönetiminin Ankara'dan çekilip her yere yayılma kararı ince bir taktikle keskin bir mücadeleden ve bedel göze almaktan kaçındı. 4 Mart Kızılay direnişi kitle tarafından kamu emekçileri tarihinde yaratılmış hafızalardan kolay kolay silinmez bir mücadele örneğidir. KESK yönetimi böyle bir mücadelede önemli bir kırılma yaratmıştır. 11-12 Mart 1998'de iki günlük iş bırakma, 14 Mart 1998'de oturma eylemi yapıldı. Bu eylemliklerden sonra yasa meclisten geri çekildi. 1998 1 Mayıs'ı ortak kutlandı, 6-7 Haziran 1998'de TİS çağrılarını için bölgesel mitingler, 11 Haziran 1998'de yüzdelik zamları protesto için bir günlük iş bırakma eylemi yapıldı. 4-5-6 Eylül 1998'de KESK II. Olağan Genel Kongresi'ni yaptı.

13 Şubat 1999'da KESK Sıhhiye'de 15 bin civarında katılımı miting yaptı. 1 Mayıs KESK ve DİSK ortak kutladı. 14 Temmuz 1999'da 15 örgüt (TÜRK-İŞ, KESK, HAK-İŞ, DİSK, TÜRK KAMU-SEN, MEMUR-SEN, T. İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİ, T. İŞÇİ EMEKLİLERİ DERNEĞİ, T. BAĞKUR EMEKLİLERİ, TMMOB, TEB, TTB, TVHB, TDHB, TÜRMOB) başkanları bir araya gelerek Emek Platformu'nu oluşturdular. Emek Platformu'na, değiştirip dönüştürmek amacıyla giren (yalnız kalma korkusu) KESK süreç içerisinde etkisizleşmeye, devlet güdümlü konfederasyonların etkisinde kalmaya başladı. Kendi bağımsız davranış ve mücadele anlayışını geliştiremedi. 28 Şubat kararlarına karşı "Ne darbe, ne şeriat" diyen KESK'in, Şubat kararlarına destek sunan yapılarla bir araya gelmesi ve yer aldığı bu platform içerisinde doğruların mücadelesini yeterince veremeyiş KESK açısından olumsuz bir tabloydu. Bu süreçte (28 Şubat kararları dönemi) oluşturulan Emek Platformu, 28 Şubat'a

muhafif olan unsurları etkisizleştirme sürece projesiydi. Bu gün bunu daha iyi anlamak mümkündür. 28 Şubat devam ettiğine göre EP'nin de devam etmesi kaçınılmaz olacak. "Ordunun tümü hükümetten rahatsız" söylemi kitleleri "irtica ya karşı" ya da "darbe" söylemiyle sisteme yedekleme taktiğidir. EP ihtiyaçtan doğmuştur diyenler, hangi ihtiyaca cevap verdiğini açıklamaları gerekmektedir.

24 Temmuz 1999'da Emek Platformu Sosyal Güvenlik Yasası'na karşı Ankara'da eylem yaptı. Yaklaşık dört yüzbin kişi katıldı. Kasım 1999'da KESK bölgesel mitingler yaptı. 4 Aralık 1999'da Sefalet Ücretine Hayır mitingi yapıldı. 2000 yılında 1 Mayıs ortak kutlandı. Bölgesel mitingler yapıldı. 7 Kasım 2000'de KESK yöneticileri 2001 bütçesini protesto etmek için beş ilden Ankara'ya yürüdüler. Eyleme ilgi büyük oldu özellikle yürüyüşçüler her ilden miting havasında karşılandılar yöneticiler Ankara Güven Park'ta çadır kurup oturma eylemi yaptılar polis çadırlara müdahale edip kaldırdı. 11 Kasım 2000'de tüm illerden gelen kitleyle eylem son buldu. 1 Aralık 2000'de Emek Platformu ülke genelinde iş bıraktı, iş bırakmada katılım yüksek oldu ancak bu durum alanlara fazla yansımada. 24-27 Ocak 2001'de KESK III. Olağan Genel Kongresi'ni yaptı.

4688 SAYILI KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKALARI KANUNU VE KESK'İN TAVRI

TİS ve Grev hakkı içermeyen bazı sendikaları kapattıran, üyelikleri sınırlandıran, kamu emekçilerin istemlerini karşılamayan 4688 sayılı yasa tasarısı 15 Mayıs 2001'de TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmeye başlandı. Bütün illerde basın açıklamaları yapıldı. Bir saatlik oturma eylemleri, faks ve telgraf eylemleri yapıldı. Siyasi partilerin merkezleri ziyaret edilerek, talepler belirtildi. 21 Mayıs 2001 tarihinde yöneticiler Ankara yürüyüşüne başladı. Polis güzergah boyunca müdahalelerde bulundu. Ankara Valiliği memurların Kızılay'a gelmelerinin yasak olduğunu açıkladı. 26 Mayıs 2001 sabahı tüm illerden gelen kitle Ankara girişlerinde engellendi. Saatler süren mücadele sonucunda kitle Kızılay'a fiili olarak girdi. Miting gerçekleşti. 31 Mayıs'ta bütün illerde hizmet üretmeme (isteyen viziteye çıkacak, isteyen iş bırakacak, isteyen farklı şekilde alana çıkacak) eylemi yapıldı. 1 Haziran 2001'de oturma eylemi yapıldı. 7 Haziran'da üretimden gelen güç kullanıldı. Ankara'da kitleye saldırı oldu. Bu saldırıya karşı 8 Haziran 2001'de bütün illerde basın açıklamaları yapıldı. 12 Haziran'da GYK, MYK üyeleri ve şube yöneticileri KESK tarafından Ankara'ya çağırıldılar. Ankara ve tüm illerde oturma eylemleri yapıldı. 19 Haziran 2001'de bütün illerde basın açıklamaları yapıldı. 21 Haziran'da alanlara çıkıldı.

22 Haziran 2001'de Ankara Güven Park'ta oturma eylemi başladı. 25 Haziran 2001 günü yasa Meclis Genel Kurulu'nda gündeme geldi. Güven parkta oturma eylemi yapan kamu emekçileri Başbakanlığa doğru yürüyüşe geçince polis gösteriyi dağıttı. Aynı saatlerde başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde kitlesel olmasa da protesto gösterileri yapıldı. 4688 sayılı yasa meclisten geçti, 12 Temmuz 2001'de Resmi Gazete'de yayımlandı.

Kamu emekçileri, sendikal mücadeleye Grevli, Toplu Sözleşmeli Sendikal Hak talebiyle başladılar. Her koşulda bu talep dillendirildi. Çeşitli hükümetler tarafından ihtiyaçlara cevap vermeyen bir çok yasa tasarısı düzenlendi ve gündeme getirildi. Ancak kamu emekçilerinin mücadelesi sonucu bu yasa tasarılarının çoğu yaşam bulmadı.

4 Mart direnişi, sendikalarımızı işlevsiz kılmaya çalışan ve mücadelemizi yok sayan siyasal iktidarlara karşı nasıl bir duruş gösterileceğini ispatlamıştır. İzlenecek hat açık nettir.

Durum böyle iken yasanın gündeme geleceği bilinmesine karşın KESK, gerekli örgütlenme çalışmalarına yönelmemiş, bu hayati konuda

sorumsuzluk örneği sergilemiştir. Yapılan eylemler yasayı engellemekten çok tepki ve protesto amaçlı olmuştur. Eylemler kitlesellikten uzak ve marjinal kalmıştır. Önemli olan eylem sayısı değil eylemin etkisi ve yaptırım gücüdür. Hiç kimse yasaya karşı "Direndik fakat engelleyemedik" söyleminin arkasına gizlenemez.

Peki neden böyle davranıldı? Birincisi; önderlik, bu yasaya karşı direnmeyi seçmemiştir. İkincisi; "Yasanın çıkması bize nefes aldırır iş kollarında en fazla üyeye biz sahip oluruz. Dolayısıyla yetkiyi alır görüşmelere katılırız .anlayışının egemen oluşu. Üçüncüsü; Siyasal iktidarlar çatışmaya girmenin bir anlamı yoktur. Siyasal iktidar sendikalarımızı kapatır, başka sendikalar pirim yapar anlayışı. Bu anlayışla insanların neden KESK'i tercih ettikleri göz ardı ediliyor.

Yasanın çıkmasıyla birlikte sendikalar tüzüklerini yasa doğrultusunda yeniden dizayn ettiler. Böylelikle artık sendikaların rahat ve özgür hareket etme dönemi sona ermiş, yasalarla sendikal hareket kısıp alınmıştır.

Yasalardan yararlanmak ile yasalılık farklı kavramlardır. Esas olan haklılık ve meşruiyettir. Bu yasa anti-demokratiktir, bizler açısından meşruluğu yoktur. Asıl olan bu yasayı aşarak etkisiz kılmak ve ortadan kaldırmaktır. Yasa içerisinde hapis olmayı kabul etmek yasalılığı yani inisiyatifi elden bırakmayı ifade eder. Sonuçta uzlaşmacı ilişkiyi öngörür.

"Yasakçı yasa" sendikalarımız tarafından "Kazanım" olarak sunulurken "Toplu Görüşmeyi, Toplu Sözleşmeye çevireceğiz" gibi ikinci bir tespit hatası yapıldı.

4688 sayılı yasa yürürlüğe girdikten sonra sendikal mücadelede önemli bir düşüş yaşanmış, sendikalara, yönetici ve üyelerine yönelik baskılar artmıştır.

* Genel kurullarla ilgili DGM'lerde dava açılmış (İstanbul Eğitim Sen şubeleri)

* Basın açıklamaları, miting ve yürüyüş gibi sendikal faaliyetlerle ilgili eylem ve etkinlik konusunda açılan dava sayıları artmıştır.

* Sendikal çalışmalardan ötürü sürgün ve soruşturmalar durmamış, salon toplantılarına dahi müdahale edilmeye çalışılmıştır.

* Yasayla birlikte sadece üç iş kolunda yetki alınmış (Eğitim Sen, Tüm Bel-Sen ve Kültür Sen) KESK yetki almayan bir konfederasyon konumuna düşmüştür.

* "Yasalıcı" zeminde devlet güdümlü sendikalarla rekabet edilemeyeceğinin hesabı bile yapılamamıştır.

KESK DÖNEMİ GENEL DEĞERLENDİRMESİ

1- KESK süreç içerisinde örgütün savunduğu değerlerden ve belirlediği politikalardan uzaklaşmıştır. Önderliklerde ciddi bir ideolojik kırılma yaşandı ve yaşanıyor.

2- Yöneticilerle üyeler arasındaki açığı giderek genişledi. Kitleler karar süreçlerinin dışına itildi. Sendika genel merkezleri bile alanları ile ilgili kararlar alamaz duruma geldi. KESK, karar ve direktifler yağdıran bir mekanizmaya dönüştü. Durum böyle olunca alınan kararlar hayat bulamaz oldu.

3- Kitlelerin sürekli beklenti içerisine sokulmakta ve KESK'in mevcut önderliği bu beklentilere cevap olacak durumda olmadığından, bu durumun kitlelerde yarattığı tahribatlar.

4- Sonuç alıcı eylemler yerine, tepkiyi esas alan eylemlerle kitlelerde bıkkınlık ve durgunluk yaratılmıştır.

5- "Grevli Toplu Sözleşmeli Sendika" unutulur oldu. "Bilimsel Demokratik Eğitim" yerine "Nitelikli, Kamusal Eğitim" gibi niteliği belli olmayan popülist bir düşünce, işçi sınıfının ideolojisi yerine "Resmi ideoloji"nin savunulması (Eğitim Sen yayınları, broşürler)

6- Kitlelerin ekonomik, sosyal, mesleki ve kültürel ihtiyaçlarına cevap verilememiş. Sendika ve yöneticilere karşı bir güvensizlik gelişmiştir.

7- Kurumsal işleyiş yerine kişiler üzerinden ilişkiler geliştirilmiş, örgütün iradesi yerine grup çıkarları ve iradesi hakim kılınmaya çalışılmıştır.

8- Genel kurullar politika üretme, sorunlara çözüm arama, kitleleri bütünleştirme aracı olmaktan çıktı, koltuk kapma, pazarlık ve kulis yapma mekanları haline geldi. Sendikal harekete önemli katkılar sunmuş devrimci ve sosyalist unsurlar ve çevreler tasfiye edilmeye çalışıldı. (Yazının genelinde KESK'in genel kurullarını tek tek işlemeyişimizin sebebi de budur. KESK kongreleri politika üretmekten yoksun, hep kendini tekrarlamıştır. Kongreler amaca hizmet etmeyen duruma getirilmiştir.) Sonuç olarak sendikalar iyi yönetilememiştir.

KAMU EMEKÇİLERİ VE YENİ DÖNEM

KESK ortak örgütlenmeyi ısrarla savunmalı: Bugün devlet yeni bir yapılanmaya gitmektedir. Bu yapılanma kazanılmış hakların ortadan kaldırılması, toplumsal dinamiklerin ve örgütlü yapıların tasfiyesini öngörmektedir.

Özelleştirme ile kamu hizmetleri özel sektöre devredilerek, kitleler; başta sağlık ve eğitim gibi temel hizmet ve yaşamsal haklardan yoksun bırakılmak isteniyor. Emperyalistlerin ve onların yerli uşaklarının ekonomik ve sosyal baskıcı politikaları daha da yaygınlaşacaktır.

Özelleştirmeye bağlı olarak gündeme getirilen ve mecliste kabul edilen iş yasası ile kamu yönetimi reform yasa tasarıları bir bütünlük oluşturmaktadır. Artık "memur" sadece "devleti temsil eden" onu koruyan bir tanımlamaya kavuşacak. Diğer ezici çoğunluk ayrı tutulacaktır. Bu durum ekonomik ve sosyal haklarda ciddi bir düşüşe yol açacaktır. Fakat bu yapılanma süreci, ayınların aynı yerde olmasını da sağlayacaktır.

Yeni yapılanmayla çalışan işçi ve emekçi kesim işlerini kaybetmekte, esnek ve düşük çalışmaya tabi tutulmakta, sosyal güvenceleri dikkate alınmamakta en önemlisi de sendikal örgütlenmeyi daraltmakta ve giderek işlevsiz kılmanın ötesinde ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Sermayenin bu çok yönlü aynı zamanda parça parça saldırılarını püskürtecek bir duruşun olmayışı, kitlelerde çaresizliği ve sendikalara olan güveni zedelemektedir.

Sendikalar, basit anlamıyla ekonomik-demokratik kitle örgütleridir. Genel hedefleri aynıdır. Çalışanların işçi ve emekçi olması sendikal hareket açısından farklılık arz etmez. Saldırıların ve sorunların kaynağı bu sömürü düzeni ise, sorunların kalıcı çözümü bu sistemin değiştirilerek üretenlerin yöneteceği bir yapılanmanın yaratılmasıdır. Sendikalar da iktidar mücadelesinde önemli araçlardan biridir. Bu işçi ve kamu emekçilerinin ortak paydasıdır. Güncel talepler için verilen mücadele, genel taleplere hizmet açısından önem taşır. Aksi durum

düzen içinde kısır döngüdür, öteye geçemez ve bugünkü tablonun da devamını sağlar.

Bu gün dünyada işçilerle kamu emekçilerinin sendikal örgütlenmesi genel olarak ayrı tutulmuştur. Kamu emekçilerinin sendikalaşma sürecine işçilerden sonra başlaması “memur” kimliğinin “emekçi” kimliğine dönüşümünün uzun sürmesi, işçi ve kamu emekçilerinin ortak örgütlenme konusunda ısrarcı olması ve egemenlerin bu iki gücün bir araya gelmesini bilinçli olarak engellemesi ortak örgütlenmenin sağlanamayışının nedenleri sayılabilir.

Ortak örgütlenme sorunu, tüm işçi ve kamu emekçilerinin sendikalarında tartışmaya açılmalı. Bu talep dillendirilmeli, kamuoyu aydınlatılmalı, ortak örgütlenmeye her türlü sosyal güvenceden yoksun işçi ve işsizlerde alınmalı, buna uygun eylem ve etkinlikler örgütlenmelidir. Kamu emekçilerinin sendikalarını kurma süreci örnek alınarak uygun bir zamanlama ile fiili olarak başlatılmalıdır.

Ortak örgütlenme, emekçiler arasındaki dağınıklığı giderecek, sendikal hareket yeniden ivme kazanacak, geleneksel sendikal yapılanmalar etkisizleşecek, sermayenin saldırıları püskürtülerek kazanılmış hakların korunması ve geliştirilmesi sağlanacaktır. Ortak örgütlenme ile aynı işkolunda çalışan işçi ve kamu emekçisi aynı sendikada örgütlenerek güçlerini birleştireceklerdir.

Ortak örgütlenme, devletin yeniden yapılandırılmasına karşı sendikal hareketin de yeniden yapılanması demektir. Bu projenin yaşam bulması, toplumsal düşünme ve sorumluluğu gerektirir.

KESK ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE EMEKCİLERİN ÇIKARLARINI ESAS ALMALIDIR

KESK, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) üyesidir.

Bir örgütün uluslararası ilişkileri, savunduğu ilkeler ve yarattığı değerler üzerinden olur. Bu gibi ciddi konularda, karar verilmeden önce, sendikalarda tartışmaya açılır, genel irade belirlenmeye çalışılır. Sadece genel kurul delege hesabıyla (çoğunluk) kararlar alınması temel konularda sıkıntılar yaratır, sağlıklı olmaz. Önemli olan temel konularda politika saptarken farklı görüş ve düşüncelerin, örgütün bütün birimlerinin önerilerinin harmanlanması ve ortak bir noktadan hareket edilmesidir.

ICFTU, 1949 yılında Amerikan sendikaları özellikle AFL (Amerikan Sendikalar Birliği) siyasi uzmanların desteği ile oluşturulmuştur. Amerikan sendikaları, Amerikan egemenleri adına bu kanallarını kullanarak çeşitli ülke sendikalarını etkilemiş (her türlü destek) ve sermayenin çıkarlarına hizmet eder durumuna getirmiştir.

ICFTU, II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra ABD tarafından uygulamaya konulan Marshall Planı'nı savunmuştur. “Kapitalizmin gelişimi ile işçilerin refaha kavuşacağı” düşüncesinin kitleler arasında yayılmasına katkı sunmuştur.

ICFTU, soğuk savaş yıllarında ABD emperyalizminin başlattığı ve dış politikasının temellerini oluşturan anti-komünizm propagandasının işçiler arasında yaşam bulmasında önemli rol oynamıştır.

ICFTU, Amerikanın yönlendirdiği kendi ideolojik, sosyal ve kültürel politikalarını empoze ettiği böylece sendikaları asıl hedeflerinden uzaklaştıran, devlet güdümlü bir organizasyondur. Bu anlamda KESK ICFTU üyeliğini yeniden değerlendirmelidir.

İkinci bir konuda ETUC üyeliği:

II. Enternasyonal önderliğinin I.Dünya savaşında izlediği oportünist ve şoven politika, sosyalistlerle sosyal demokratlar arasında bir ayrışmaya neden oldu. Sosyal demokrasi Marksizm'den koparak burjuva ideolojisi üzerinde şekillenmeye yöneldi.

Şubat 1919'da Sosyalist Enternasyonal (III) kuruldu. Aynı yılın Temmuz ayında Amsterdam'da toplanan Uluslararası Sendika Kongresi, "Amsterdam Enternasyonalı" diye bilinen Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nu yeniden kurma kararını aldı. Bu enternasyonalde yer alan sendikalar III. Enternasyonale karşı olan sosyal demokrat partilerin etkisinde idiler, onların yönlendirmeleri olmuştur. IFTU (Uluslararası Sendikalar Federasyonu) üyelik koşulu olarak Sovyet sendikalarından daha önce kendilerinin belirlediği ilkeleri kabul etmelerini istiyordu. Sovyet sendikaları kararlara geçirilmiş olan "Bolşevik rejimini ret eden" ifadeleri kabul edemeyeceklerini belirtmişlerdi.

1924 yılında Kızıl Sendikalar Enternasyonalı'nın IFTU'ya götürdüğü iki örgütün nispi temsil ilkesine göre yapılacak birlik kongresi önerileri ret edilmiştir.

Amsterdam sendikaları burjuvazinin ve işverenin saldırıları karşısında yumuşadılar. Direnme yerine uzlaşmayı seçtiler, ideolojik silahsızlanma ve kapitalist topluma uyum sağladılar. İktisadi demokrasi ve "Sanayi barışından" söz ettiler. Bu kavramların anlamı kapitalist sömürü düzeninin sonsuzluğunun tanınması ve yeniden yapılanmasıdır.

Amsterdam sendikalarıyla burjuva devlet ve işveren örgütleri ile arasındaki bağlar giderek artmıştır. Ve sendikalar grev kırıcı organlar haline gelmiştir. İşçiler tarafından yaratılan sendika aygıtını, sorunları işçi lehine karara bağlamak yerine işverenler birlikte işçilere karşı karar alma noktasına getirmişlerdir. (Almanya'daki grev kırıcı platformlar) Reformist sendikaların yaygın olduğu Avrupa ülkelerindeki grevlere bakıldığında grev kırıcılığını ve kazanılmış mevzilerin terk edilmekte olduğunu görürüz. Son olarak 1968'de Fransa'da en kitlesel grev hareketi içerisinde CGT'nin aldığı tutum. Grevin sona erdirilmesi ve fabrikaların boşaltılması çağrısında bulunmuştur.

Yukarıda kısaca anlatmaya çalıştığımız Amsterdam sendikaları bugün (ETUC) denilen Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nu oluşturmuşlardır. ETUC önderliği, reformist ve uzlaşmacı bir çizgi izlemektedir. Avrupa Parlamentosu'nun bir lobisi gibi faaliyet sürdürüyor. Avrupa Sosyal demokrat denilen tekelci burjuva partilerinin oy potansiyelini oluşturuyor. Onları iktidara taşıyarak temsil ettiği kitlesinden

uzaklaşmış. "Sosyalist demokrasi" yerine "Sosyal demokrasiyi" benimsemişlerdir. Onların gündeminde işçi sınıfının mücadelesi yoktur. Geri kalmış ülke sendikalarıyla ilişkileri Avrupa sermayesine hizmet zeminindedir.

DTÖ, IMF ve Dünya Bankası'nın programı, bundan kaynaklı özelleştirme, işsizlik, kazanılmış sosyal ve ekonomik hakların gaspına yönelik yeni yasal düzenleme vb. uygulamalar, sendikalarda bazı hareketliliği beraberinde getirecektir. Devrimci-demokrat sendikalara önemli görevler düşüyor. Avrupa'da sermayenin saldırılarını püskürtecek yeni bir sendikal yapılanmanın yaratılması acil bir sorun olarak gündeme alınmalıdır.

KESK, ETUC içerisinde her şeyi onaylayan önderlik çizgisine tabi olan değil, kendi bağımsız duruşunu geliştiren, olumsuzlukları eleştiren, ETUC içerisinde dinamik ve mücadeleciler sendikalarla yan yana duran, iki çizgi mücadelesinde işçi ve emekçilerin çıkarlarını esas alan bir hat izlemelidir.

ESK (EKONOMİK VE SOSYAL KONSEY)

İşçi sınıfının kazanımları genişledikçe sermaye, uzlaşma ve toplumsal mütabakatı ön plana çıkarır ve sendikaları kendi politikaları etrafında birleştirmek ister. Türkiye-Kuzey Kürdistan'da ESK, sendikaları kendi politikaları çerçevesinde denetim altında tutmanın ve böylece egemen sınıfların çıkarlarını korumanın bir aracı konumundadır. Bundan dolayı sınıf örgütlerinin devletin(egemen sınıfların) direkt bir yapılanması olan böyle bir kuruluş içinde yer alması işçi sınıfının aleyhinedir.

EMEK PLATFORMU

Emek platformu 28 Şubat hareketinin sonucu olarak gündeme geldi. Daha doğrusu gündeme getirildi. Sermayenin amacı sisteme muhalif emekten yana sendikaları ırkçı, şoven, gerici sendikalar aracılığıyla tasfiye etmekte.

Emek Platformu'nun kamuoyuna sunulan programı, iktidar sahiplerine nefes aldırın, krizin faturasını yine emekçilere kesen, fedakarlık öneren "ulusal çıkarlar edebiyatı" na sarılan bir programdır. Bu program YDD anlayışının sendikal alandaki yapılanmasının somut bir ifadesidir. Emek Platformu'nun dört yıllık pratiğine bakıldığında bu durum somut bir şekilde görülecektir.

Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı meclisten geçti. 1 Aralık iş bırakma eylemine sahip çıkılmadı. İnsanlar soruşturma, ceza ve sürgünlerle baş başa bırakıldı. Kriz dönemindeki ekonomik politikalara seyirci kalındı. İnsanların kendiliğinden hareketi bile engellendi. İnsan hakları ihlalleri özellikle hapishaneler sorunu vurdum duymazlıktan gelindi. Nemaların alınmasına yönelik ciddi bir karşı koyuş örgütlenememiştir. Yine onaylanan "sahte sendika yasası"na karşı gerekli refleks örgütlenmeyerek kayıtsız kalınmıştır. Ve en önemlisi 4857 sayılı kölelik yasaları tepkisizlikten uygulanmaya koyulmuş durumdadır.

Yukarıda anlatmaya çalıştığımız nedenlerden dolayı EP, emekçiler lehine herhangi bir kazanımı olmayan, aksine mevcut haliyle işçi ve emekçileri hak gaspları ve saldırılar karşısında yalnız bıraktı. Ve EP aracılığıyla emekçi kesimler bu koşulları kabul etmek zorunda bırakıldı. Dolayısıyla EP'nin, emekçi kesimlerin mücadelelerinin önünde engel oluşturduğunu söylemek doğru olacaktır. Ki emekten yana sendikaların tasfiyeyi yaşamalarının bazı nedenlerini de yine burada aramak gerekiyor.

Peki çözüm ne?

Bugün dünyada ve ülkemizde sendikalar kan kaybediyor ve yapılan azgın saldırılar karşısında etkisiz kalınıyorsa, her şeyden önce bunun nedenini izledikleri politikalarından kaynaklandığı tesbitini yapmak lazım. Aksı halde bir bütün olarak bunun nedenini sadece

hakim sınıfların saldırılarına bağlamak işin kolayına kaçmaktır.

Bu durumu tersine çevirmek elbette mümkündür. Ve sendikalar sermayeye karşı direniş merkezleri olabilir. Ancak öncelikle bugün işçi ve kamu emekçilerine dayatılan Emek Platformu türü oluşumları n gerçekliğini açığa çıkararak öncelikle bu oluşumları kabul etmeyerek, uzlaşmacı sendikal harekete prim vermemek gerekir.

Sendikalar uluslararası düzeyde sınıfsal bir perspektifle neo liberal politikalara karşı birleşecek oluşumlar yaratmak zorundadır.

ÖNERİLER

1) Kamu emekçileri sendikaları bütün birimlerinde toplantılar yaparak geçmişin bir muhasebesini çıkarmalıdır.

- a) Savunduğumuz ilkeler ve gelinen nokta,
- b) Fiili ve meşru mücadelenin neresindeyiz?
- c) Örgüt içi demokrasi, kongreler ve işyeri örgütlülüğü,
- d) Taleplerimize ne oranda sahip çıktık?
- e) Emek platformu ne getirdi – ne götürdü?
- f) Eylemlerimizdeki düşüşün nedenleri nelerdir?

2- Egemenlerin ideolojik saldırılarını etkisizleştirecek, işçi ve emekçilerin kurtuluşu yönünde ideolojik mücadele politikalarını kapsayan bir sendikal program.

3- Geleneksel eğitim çalışması yerine, sınıf bilincini geliştiren kamu emekçilerini yeniden kalıba döken ve mücadele ile bütünleş-tiren bir sendikal program.

4- Bütün işçi ve emekçilerin ortak örgütlenmesini “Grevli Toplu Sözleşmeli Sendika” ekseninde hedefleyen bir sendikal program.

5- Emek Platformu yerine devrimci-demokratik, sorumluluk duyan sendikalarla ortak bir mücadele programı uygulanmaya konularak yeni bir sendikal odak yaratılmalıdır. KESK’e tavır alam ve bu tavrı ayrılık gerekçesi yapmak yerine KESK vb. sendikalar içerisinde kalarak, uzaklaşma yerine onu doğru politikalara yönlendirmek daha doğrudur. Saldırıların yoğunlaştığı koşullarda güçlerin birleştirilmesi çok önemlidir. Aksi durumda herkes kaybeder.

6- Kamu emekçileri etki gücü olmayan günlük iş bırakma ve sevk eylemlerinden kurtarılarak daha geniş kesimlerle etki gücü olan eylem ve grevlerin örgütlenmesinin altyapısını oluşturmaya çalışmalıdırlar.

7- Sendikal çalışmaların esası, kitlelere ve işyerlerine dayandırılmalı, kurumsallaşma adına bürokratik yapılanmaya izin verilmemelidir.

8- Gelişmelerden kitlelerin haberdar edilmesi, bilgilendirme ve bilinçlendirmeye hizmet edecek, örgütlülüğü geliştirecek sürekli bir yayın organının yaşama geçirilmesi.